Christian Winther

Sidste Fortællinger

Bibliotek 1800

Christian Winther

Sidste fortællinger

eBibliotek 1800

2024

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Christian Winther: *Sidste fortællinger* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Christian Winther: *Sidste fortællinger* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.

Udgiverens forbemærkning

De to fortællinger i nærværende udgave er ikke medtaget i Christian Winthers *Samlede værker,* der udkom i 1860. Det har den meget naturlige årsag, at de ikke er skrevet før hhv. 1874 (*I nådsensåret*) og 1876 (*Et vendepunkt*), hvoraf sidstnævnte udkom få måneder før forfatterens død i Paris. Han kaldte selv i et brev *Et Vendepunkt* for "en lille, bitte Bagatel, usel baade med Hensyn til Kvantitet og Kvalitet." Den er ganske vist ikke særlig lang, men at den skulle være af dårlig kvalitet? – Det må læseren selv dømme om.

Ordet "nådsensår" siger næppe en nutidig læser noget. Det er betegnelsen for det år efter en præsts død, hvor enken havde ret til en del af embedets indtægter og – ikke mindst – ret til at blive boende i præsteboligen.

Det skal desuden bemærkes, at den hilsen, Winther sender til *Løvstræde og til Højbroplads* i tilegnelsen i *Et vendepunkt,* er rettet til forlægger C. A. Reitzels boglade og avisen *Fædrelandet*s kontor. Begge steder havde han haft sin daglige gang, når han befandt sig i København – han elskede København og hadede det Paris af et godt hjerte, som hans kone og datter havde bragt ham til, hvilket måske nok skinner igennem tilegnelsen.

I nådsensåret

1

Mens du, min gode Poul! rimeligvis i den store stad beruser dig i al den pragt og herlighed, der forkynder og ledsager kejserkroningen; mens du svimlende ser op til den lille, dristige korsikaner, der har taget arv efter merovinger og karolinger og nu står så højt, al man knap kan øjne ham, – har jeg siddet rolig i mit livs fartøj og – med få afbrydelser – i stille fred ladet strømningen føre mig ind i en havn, hvor jeg for det første håber at kunne ligge fortøjet.

Jeg vil fortælle dig, hvad der er hændet mig i det sidste år; men skønt det for mig har været en af de hovedbegivenheder i et liv, hvorpå fremtiden bygges, så er det hele dog – med et par undtagelser – gået så simpelt og sindigt af, at jeg næsten frygter for, at beretningen derom skal forekomme dig, der nu i din greves følgeskab så længe har sværmet og svælget i nydelse og afveksling, alt for betydningsløs. Jeg trøster mig imidlertid ved den forvisning, at hvor stor end den veksel er, som jeg trækker på din venskabelige overbærelse, vil den ikke møde nogen protest. Altså – nu til sagen.

Der er en landsby i vort gode land, som hedder Maglund. I præstegården der, som, halvt omringet af haven, ligger tæt ved en skrænt og har udsigt over en fjord, til nogle små øer i nord, og til den modsatte, skovrige bred, hvor herregården Højsbos røde mure og blanke ruder vinker, er jeg født. I kirken, som knejser ikke langt fra præstegården, mellem store linde og kastanjetræer er jeg døbt og har stået til konfirmation; og i præstegårdens have, på stierne ned ad skrænten, mellem krattet til venstre, på fjordens klare bølger, ja, på hin side i

skoven, hvor jeg som barn har leget, er jeg endnu så vel orienteret, at jeg næsten i blinde ville kunne finde mig til rette. Enhver høj og dal, hvert gammelt træ, hver mærkelig kampesten, hver bøjning af stranden, hver bro, hver stente ligger afsat i min erindring som på et landkort. Jeg ved, hvor de første skovjordbær findes om foråret og de bedste nødder i september, og jeg kender alle fuglenes sang som gamle venners stemme.

Det er altså intet under, at jeg elsker denne plet!

Mine forældre døde to år efter, at jeg var blevet student. Jeg var forladt og egentlig uden støtte. Imidlertid arbejdede jeg mig så nogenlunde frem, både ved informationer og oversættelser; og skæbnen var mig så god, at jeg til sidst som kandidat sad på Ehlers' Kollegium, mindst drømmende om den lykke, der, uden min egen medvirken, nu ventede mig.

Efter min faders død havde menigheden i Maglund to gange skiftet sjælehyrde. Da den sidste for ikke længe siden afgik ved døden, henvendte en meget højtstående person sig til godsejeren på Højsbo, der har kaldsret, med en anmodning – der næsten klang som en befaling – om at give kaldet til en kandidat, der stod i stor gunst på højere steder.

Men skønt kammerråd N. på Højsbo ikke med grund kunne have noget at udsætte på den omtalte kandidat, der for resten var ham personlig ubekendt, så var det ham dog ubehageligt på sådan måde at se sig indskrænket i udøvelsen af sine godsherlige rettigheder; – han holder nok af at være herre i sit eget hus. Ligefrem at afslå hin "anmodning" gik ikke ret vel an. Da trådte der en omstændighed til, som bragte ham ud af denne forlegenhed og knibe.

Min faders minde levede i al mulig kærlighed i Maglunde menighed; og det kunne ikke ret vel være andet. Han havde levet og virket der i en lang række af år, han – – dog jeg kan ikke overtale mig til her at holde hans lovtale; hvad han var, og hvad han har virket, er et så righoldigt stof, at jeg ikke så snart ville blive færdig med at belyse det.

Aldrig så snart var Maglunde præstekald nu sidste gang blevet ledigt, før det i en forsamling af sognets bønder blev besluttet at anmode herremanden om at kalde mig, en søn af deres uforglemmelige ven og lærer, til det ledige embede. Hvem der egentlig har givet det første stød til denne usædvanlige bevægelse, er mig aldeles ubekendt; men forsøget lykkedes over al forventning. Kammerråd N. var himmelglad over at få en, som det syntes ham, tilstrækkelig grund til at undskylde sig hos høje vedkommende; han ønskede tillige hellere end gerne på en måde at kunne vise sig taknemmelig mod min fader, hvem han selv troede at skylde meget, og han lovede bønderne med hånd og mund at understøtte deres ønske, der også var hans eget; og således skete det, at jeg, inden jeg anede, hvad der forestod mig, var kaldet til sognepræst i min fødeby.

2

Det var en dejlig morgenstund i august forrige år. Solen skinnede ind ad mine vinduer, som vendte ud mod kollegiets gårdsplads og have. Allerede for otte dage siden havde jeg modtaget brev fra kammerråd N., der underrettede mig om, at han både ifølge sit eget hjertes tilskyndelse og bøndernes indstændige ønske havde indstillet mig øverst til det præstekald, som han havde at bortgive. Jeg sad netop med kaldsbrevet i hånden og betragtede det store segl, og lige over for mig sad Caspar Hjelm, skovriderens søn der ude fra, min skolekammerat og gode ven. Hans fader ville så gerne have en jurist af ham; men Caspars hu står langt mere til bøssen end til pennen, og hans tanker bevæger sig med langt mere forstand og færdighed i bøgeskoven end i *sylva juridica*.

Han sad just med en lang pibe i munden og bestræbte sig for i et veltalende foredrag at bevise mig, at da jeg nu var kommet på en grøn gren, burde jeg som en god fugl, der både havde rede og føde, også søge at finde en mage.

"Ser du," sagde han meget ivrigt, "det er noget, jeg så tit har undret mig over, og det er næsten det eneste, jeg har at udsætte på dig, det nemlig, at du endnu aldrig – det jeg ved – har været forelsket. Syv og tyve år gammel og endnu aldrig –"

"Hvoraf ved du det, min bedste? Det kunne dog nok være, at jeg kunne fortælle dig en lille historie –"

"Hvad for noget!" råbte Caspar og greb mig i armen, "virkelig? Du begynder at blive uhyre interessant! Kom med historien! Jeg håber da, at det ikke er en ynkelig jammergeschichte, som dem, jeg så tit må døje i teatret og i

novellerne! Men hvorfor blev der ikke noget af det? Eller er det endnu i fuld, frisk, frejdig gang?"

"Du må ikke juble alt for tidligt, min gode Caspar!" sagde jeg lidt forlegen, "for det, jeg nu – næsten nødig – vil fortælle dig, må i dine øjne synes en bagatel, og i dine øren klinge højst barnagtigt. For mig har det virkelig betydning; det har tusinde gange beskæftiget mine tanker og – mit hjerte; og skønt tiden for en del har svækket indtrykket, så står dog den hele, lille begivenhed så lyslevende i mit minde, som om det var hændet mig i går!"

"Nå," sagde Caspar i en noget nedstemt tone, "så fortæl da, det er vist ikke noget ordentligt."

"Hvad du kalder noget ordentligt, ville for mit vedkommende være noget overordentligt, og jeg kan, som sagt, i denne henseende ikke driste mig til at måle mig med dig. Når jeg blot betænker, at du nok er ved din tyvende forelskelse – –"

"Nej, må jeg bede! det er kun den nittende; men når snesen er fuld, skal det også være den sidste," sagde Caspar meget alvorlig.

"Ja, min gode Caspar! således udtalte du dig også, da du var ved den ellevte: "Når dusinet er fuldt, så er jeg færdig," – og nu? Der er et langt spring fra snesen til en skok. Du kan bringe det vidt, min ven! Du er endnu en ung mand!"

"Oh, du farisæer!" råbte Caspar, "du slår dig for dit bryst og siger: Tak herre! at jeg ikke er som denne synder – og så mange andre! Vær så god! Men du kender ikke til den livsalighed – –"

"Stille, Caspar! Hør mig nu først og fordøm mig så, om du kan have hjerte dertil. Det kan dog ikke undre dig, at jeg aldrig før har talt derom til dig, hvis trofaste tavshed jeg ellers har

betroet så meget, som havde betydning for mig. Der er, som sagt, kun dette ene elektriske stød, som har rørt mit hjerte; men så betydningsløst, ja barnagtigt det end må forekomme andre, så inderligt og så kraftigt har det bevæget mig. Men jeg er ingen sværmer, ingen fantast; jeg har aldrig haft den vane at *tale* om mine følelser eller om mit hjertes tilstande; og jeg har bevaret mindet om hin drøm, eller hvad jeg skal kalde det, alene hos mig selv, som om det var en sang, ingen anden burde høre, som en melodi, jeg før havde kunnet synge, men som nu kun havde efterladt en usigelig, ubeskrivelig stemning. Den har jeg hidtil anset for min eneste, ukrænkelige helligdom; men nu vil jeg indføre dig i den. –

Kort efter at jeg var indtrådt i mit nittende år, tog jeg filosofikum og blev indkaldt. Jeg gjorde mig naturligvis straks færdig til at besøge mit hjem for at bringe mine forældre denne glade tidende. Det var just et dejligt forår og uden megen regn. Efter at have løbet hele dagen om, beskæftiget med at ordne mine små affærer og at pakke ind, satte jeg mig om aftenen ganske forpustet op på den højtpakkede kalvevogn, der fra Vestergade i al "magelighed" skulle føre mig ud til Højsbo, hvorfra jeg, som du ved, kun havde ti minutters rejse over fjorden til min faders præstegård i Maglund. Jeg kan ikke beskrive dig, hvor glad, fri og let jeg følte mig, da jeg på hin side af Frederiksberg åndede den lune natteluft og fra mit ophøjede sæde så ud over den rolige, flade egn og op til den stjerneklare himmel. Under mig havde jeg æsker og kasser, sildefjerdinger og brændevinsankere, pakker og poser, salt og jern; og de fire, stærke heste førte os altså kun så jævnt hen ad den brede vej, så at vi først langt hen på næste formiddag i solens hede nåede til

skoven, hvor vejen drejer af fra Kongevejen. Ved middagstid holdt vi stille i skovkroen for at lade hestene bede et par timers tid og selv tage en styrkende hvile. Af den foregående dags rastløshed, af nattevågen og den langsomme kørsel i dagens hede var jeg kommet i en forunderlig spændt og eksalteret tilstand. I den lille sø i nærheden af kroen, i læ af nogle på en tange tæt skyggende buske, tog jeg mig et bad, og da jeg så havde nydt et kraftigt måltid, strakte jeg mig, med en følelse, som var jeg nyfødt, på en sofa, fremtog et blad papir af min lommebog og en blyant og gav mig til at opskrive nogle vers, som jeg om natten havde undfanget, da samtalen med kalvekusken var gået i stå. I mit indre herskede en usigelig blød stemning. Alt var stille omkring mig. Det var i kroens havestue, jeg havde taget kvarter; fløjdørene stod åbne, blomsternes duft og enkelte summende bier besøgte mig, og den til haven grænsende skov sendte mig sin milde susen. Jeg havde allerede skrevet fire linjer og lå og betænkte mig på de følgende, da faldt jeg lidt efter lidt i en sådan søvn, en sådan tilstand, som jeg nærmest nu vil sammenligne med en søvngængers. Jeg både så og hørte, men jeg kunne ikke, om jeg nok så gerne havde villet, røre et lem eller rejse mig fra mit leje. Dog følte jeg mig inderlig lykkelig, og mange gode, glade og fri tanker levede klart i min sjæl.

Da hørte jeg nogen nærme sig, og i samme øjeblik sprang med lette fjed – hun kunne ikke andet! – en lille pige ind ad havedøren. Rød og hvid, med såkaldte "gyldne" lokker rundt under en stråhat med røde bånd på, i en lille rejsepels af gråt silketøj og med små, brune støvler på fødderne, gik hun et par skridt ind i værelset og så sig nysgerrig omkring. Da hun fik øje

på mig, standsede hun lidt, men i samme sekund kom hun ganske kæk hen til sofaen, hvor jeg lå tilsyneladende i dyb søvn, så på mig med et elskværdigt, skælmsk blik, snappede det lille blad papir, som jeg holdt i min halvåbne hånd, og lagde i dets sted en fuldt udfoldet provencerose, som hun sagtens havde plukket i krohaven. Derpå listede hun sig sagte ud af havestuedøren og lod mig ligge i min døs. Lidt efter hørte jeg en vogn rulle hen ad vejen. Nu fik jeg igen liv, jeg fo'r op fra mit leje, sprang til vinduet og fik netop øje på en holstensk vogn, førend den forsvandt i skoven. Værten, som jeg adspurgte, havde ikke kendt de rejsende, eller vidste, hvor de rejste hen.

Men jeg havde set hende! Var hun halvvoksen – var hun otte år? Jeg ved det ikke. Men mig forekom hun som det yndigste, jeg nogen sinde havde set – og sådan står hun endnu for mig, – så – –"

3

Her blev jeg afbrudt ved en temmelig stærk banken på min dør. Caspar fo'r op:

"Det er da også ærgerligt, at man ikke kan være i ro et øjeblik. Jeg går her ind i dit sovekammer, se så til at få ham snart igen på døren." Med disse ord forsvandt han.

Jeg åbnede døren og ind trådte tre mænd, af hvilke jeg straks rakte hånden til den ene, som til en god, gammel bekendt.

Det var en lang, stærktbygget mand på noget over tresindstyve år, rank som et fyrretræ, rask og livlig i sine bevægelser; hans ansigt strålede af munterhed og hans små, grå øjne spillede ret jovialt. Han var iført en sort, bredskødet kjole, det hvide halstørklædes ender lå meget sirligt ned ad den lange, sorte vest, og de snævre, sorte pantalons endte i et par ægte ungar- eller husarstøvler med lange læderduske foran. På hovedet bar han en gammel, men velfriseret og pudret studsparyk. Denne halvt militære og halvt gejstlige dragt skyldte hr. Henrik Vinghoff sin forrige og sin nuværende stand og stilling. I sin ungdom havde han nemlig tjent som husar, og da han både kunne læse og skrive og regne og synge, så havde feltpræsten valgt ham til sin feltdegn. I denne egenskab havde han nogen tid opholdt sig i Holsten ved armen, og dette ophold havde efterladt en del tyske snurrepiberier, soldatereder, sange og indfald i hans hukommelse, hvilket alt han på behørigt sted og til behørig tid forstod at anbringe til ikke liden moro for et taknemmeligt beundrende publikum. Da senere hen feltpræsten avancerede til bispestolen, drog hans forfremmelse også hr. Vinghoffs efter sig. Han fik det fede degnekald i

Maglund, hvilket han endnu røgter upåklageligt. Han fører kirkebogen med vidunderligt snørklede, sirlige bogstaver, han maler dragoner og husarer med vandfarve og forsyner sine billeder med tyske underskrifter, hvilke altid er mest smigrende for husarerne. Ved højtidelige lejligheder, f. eks. når kongen engang imellem på en rejse bliver komplimenteret og eskorteret af omegnens landboere, rider han sin lille, sorte, blissede hest med snogepandebesat trense, og tiltager sig gerne en slags overkommando, som meget villigt indrømmes ham. Om søndagen marcherer han knejsende og strunk med sin salmebog i hånden – han kan den for resten udenad – og dirigerer sangen med sin mægtige stemme.

Hans blårøde, uformelige næse syntes at gøre ham nogle beskyldninger; men jeg tror, så vidt min erfaring rækker, at de er aldeles ugrundede.

Det var denne figur, der i følge med to hæderlige bondemænd, hvis gode klæder og en vis sikker, selvbevidst holdning røbede dem som velhavende gårdmænd, med militær anstand og gejstlig værdighed trådte mig i møde og rakte mig hånden. Vi kendte hinanden så godt! Havde han ikke lagt grundvolden til min hele åndelige udvikling? Havde han ikke lært mig at kende bogstaver, skrive på streger og den lille tabel? Og hvor mange billeder havde han ikke foræret mig, når han var tilfreds med min fremgang? Hvor venligt og omhyggeligt havde han ikke lært mig at sidde på en hest? rigtignok efter en forældet skole.

Jeg kunne slet ikke begribe, hvad dette tilsyneladende højtidelige besøg – der så ud som en deputation – egentlig skulle betyde; dog da jeg på landlig manér havde trakteret mine

gæster med en snaps Spendrup og en bid brød og fået degnen til at stoppe og tænde sin store pibe – hans uadskillelige ledsager, som sad i den højre støvle – og vi havde talt lidt om vind og vejr, om kornpriserne, høsten og om Napoleon, og samtalen var gået lidt i stå, lagde degnen pludselig sin pibe fra sig, rejste sig, pudsede sin store næse med et blåternet tørklæde, rømmede sig og holdt med megen alvor omtrent følgende tale til mig, der hørte på ham med stedse stigende forbavselse:

"Ligesom de hellige tre konger – Math. 2, 1-12 – vejledede af stjernen drog til Bethlehems kongelige stad for at søge den, der skulle være hovedet for alverdens menighed, således er vi tre mænd, nemlig gårdmand Peder Hansen af Rød, gårdmand Mogens Knudsen af Tøndrup, samt jeg, uværdig degn, klokker og skolelærer Henrik Vinghoff, udsendt af samtlige Maglunde sogns beboere, hidkommet til denne kongelige residens- og hovedstad for at søge den, der nu for fremtiden skal være vor lærer og menighedsforstander. Da vor sidste præst døde, da mistede vi meget. Det var en vellært mand, en from sjæl og en ivrig arbejder i vingården. Vi var altså i lang – lang tid godt vante, og frygtede eller ængstede os i forventning af, hvem Herren nu ville sætte som hyrde over sin hjord. Da faldt straks jeg på – – eller, hvad jeg ville sige – da mødtes alle sognets beboere næsten enstemmig i den tanke, at det ville være til velsignelse for os alle, hvis vi kunne få Dem, en værdig søn af en værdig fader, til at døbe vore små, begrave vore døde, prædike Guds rene ord og blive en kærlig fader for vor menighed. Vi gik da, så mange vi var, til Højsbo, og forebragte den gode hr. kammerråd N. vort ønske, og se! ligesom ved et mirakel havde

han haft samme tanke – sagde han – og lovede os at gøre i denne sag, hvad han formåede. Det varede da heller ikke længe; vi tre blev kaldte op til kammerråden, og han bad os i sit navn at melde samtlige sognets beboere, at deres fælles ønske var opfyldt, og at De var kaldet til sognepræst i Maglunde sogn."

Her gjorde taleren en pause, rømmede sig og tørrede sit ansigt. Det var tydeligt at se, at han endnu ikke var færdig; jeg tav, og han vedblev:

"Nu har vi da også et råd at give Dem. Jeg siger et råd, men jeg mener tillige en bøn, at De vil følge dette råd. Jeg siger en bøn, men jeg mener tillige en anmodning, som vi håber, De vil efterkomme. Vor sidst afdøde præst var en from Guds mand, en fader for sin menighed; men ikke mindre var han en velsignelse inden sine egne vægge. Han havde en god hustru og en datter, og disse tre levede et kærligt og Gud velbehageligt liv med hverandre. Nu sørger enken og den faderløse. Hvad skal der blive af dem? Skulle de forlade det søde hjem og vandre ud i den vide verden? Skulle deres ejendele sælges, for at de kunne leve? og skulle de se andre at råde og regere, hvor de før var så kærlige herrer? – Nej, jeg håber til Gud, at sådant ikke vil ske! Ser De, hr. pastor! – jeg drister mig til at kalde Dem så, skønt jeg nok ved, at Dem ikke tilkommer denne titel, før De er ordineret af en ret biskop, – vort råd, vor bøn, vor anmodning til Dem, består deri, at De vil forebygge al denne sorg, at De vil vende alt til velsignelse og fred, hvis De vil tage til ægtehustru den unge datter af vor elskede, afdøde præst. Ja, bliv nu ikke bange! Hun er dejlig af legemsbeskaffenhed – det siger da alle – og from af hjertet, – og tillige har hun jo både at ligge og sidde på, – som man siger – så at De, ved at tage hende, straks kan gå

ind i et velforsynet hus. – Vi syntes tillige, at den ene godhed var den anden værd; vi har, om jeg så tør sige, været med til at forskaffe Dem brødet. Vis nu også os en villighed igen og føj Dem i dette anliggende efter vort ønske. Det kommer jo dog alt fra Himlen! – Nå, hvad siger De?"

"De er dog vel ikke forlovet?" vedblev han, idet han greb efter min hånd.

Jeg trak min hånd tilbage. Jeg følte mig i den pinligste forlegenhed og var højst uhyggelig til mode. Uden i dette øjeblik at kunne sætte mig på bøndernes standpunkt og derfra betragte sagen, oprørtes jeg i mit inderste ved det modbydelige og latterlige i et sådant forslag således, som det må stille sig for os i almindelighed. Det var, som om man med en plump hånd havde revet hen over de fineste strenge i mit hjerte. Dog havde jeg så meget herredømme over mig selv, at jeg ikke straks gav et svar, hvilket sagtens ellers ikke var blevet af de blideste. Jeg beder dig at lægge mærke til denne omstændighed, der ellers just ikke stemmer med mit dig så velbekendte, opflammende temperament. Det fo'r mig gennem hovedet, at jeg dog egentlig ikke var disse gode mænd forpligtet; det stod beskyttende, klart for mig, at vi, Gud være lovet, ikke mere lever i tider, da herremanden turde sige til kandidaten: "Jeg siger ikke, at De skal tage enken for at få kaldet; men hvis De tager enken, så får De kaldet."

Da jeg tavs havde siddet lidt og rimeligvis sat et ansigt op, som for alle andre end min daværende tilskuerkreds må have været højst komisk, tog jeg mig endelig sammen og forsøgte så roligt og sindigt og tillige så klart som muligt at forestille mine landlige venner, hvor urimeligt et sådant andragende fra deres

side var, som også at det ville være formasteligt, ja usædeligt, hvis jeg ville gå ind derpå. I min bevisførelse fremhævede jeg naturligvis det mest trivielle, der bedst kunne falde mine tilhørere i øjnene, f. eks. at det jo var et bedrag, når jeg ville indbilde den unge pige, at jeg elskede hende, som jeg slet ikke kendte; at hun af samme grund ikke kunne holde af mig, og at det var alt for rimeligt, at ingen af delene ville indtræffe; at jeg under sådanne omstændigheder ved mit første skridt i menigheden ville give et slet eksempel i en handling, som jeg selv ifølge mine grundsætninger, min overbevisning måtte anse for aldeles forkastelig, – og meget andet.

Men da både degnen og bønderne dels ikke syntes at forstå vægten og betydningen af mine motiver, og dels søgte at imødegå mine indvendinger ved alle hånde snak, – hvoriblandt en af gårdmændene var så naiv at foreholde mig sit eget eksempel til efterfølgelse, – så begyndte jeg at fortryde, at jeg havde indladt mig på at motivere mit afslag; det havde, indså jeg nu nok, været bedst, skønt noget hårdt, straks uden videre at sige nej! Det gjorde jeg til sidst også.

"Kære venner!" sagde jeg, "det bliver mig mere og mere klart, at vi vist ikke ret kunne bringes til at forstå hinanden og komme til enighed. Jeg vil derfor helst tale rent ud af posen: jeg hverken vil eller kan eller bør gøre, hvad her forlanges af mig! Lad os altså ikke spilde flere ord på denne sag, men hellere drikke et glas vin sammen og være lige gode venner for det."

Derpå hentede jeg af mit skab den sidste flaske af en mig foræret madeira, satte fire højst ulige glas på bordet, skænkede i og klinkede med mine gæster, som heller ikke lod sig nøde. Degnen stak sin næse nysgerrigt i glasset, smaskede, med

læberne, slikkede sig om munden, smilede til mig og syntes nok så tilfreds; men det lod ikke til, at bønderne fandt stort behag i den hede drue, skønt de dog gjorde god besked. Virkningen udeblev ikke, de blev snaksomme, højrøstede, fortalte mig løst og fast fra skuepladsen for mit tilkommende liv; de rejste sig, ønskede venligt gensyn og tog afsked i det bedste humør.

4

Da de var borte, åbnede jeg døren til mit sovekammer, for at lukke Caspar ud af hans fængsel. Jeg selv var blevet så flov og ilde stemt ved denne tossede historie, der aldeles havde bragt forstyrrelse i den glade, lyse sindsstemning, hvori min ny lykke og det opfriskede minde om mit lille eventyr havde sat mig, at det ville have været mig kært, ja styrkende, hvis Caspar på sædvanlig vis med høj latter havde væltet sig ud af værelset og over mig og min komiske situation. Intet sådant skete. Ganske tør og mut trådte han ind i det forreste værelse, greb uden at mæle et ord stål og sten og fik ild til sin pibe.

"Nå, hvad siger du til alt dette, Caspar?" spurgte jeg, idet jeg opmærksomt betragtede ham. "Har du hørt, hvad her foregik?"

"Hvilket glas har du selv drukket af?" spurgte han uden at ænse mit spørgsmål. Jeg skænkede i glasset for ham, og han tømte det i ét drag; derpå satte han sig på sin forrige plads. Jeg begyndte at ane, hvad der stak ham, og det havde den virkning igen at gøre mig lidt oprømt.

"Det er sandt," vedblev jeg, "du har nylig været hjemme, – kom du ikke her ind til byen for et par dage siden?"

"Jo!" sagde han.

"Å, så kan du jo allerbedst fortælle mig noget om den unge pige, som man har haft den godhed at udvælge til brud for mig!"

"Ja!" svarede han.

"Er hun virkelig sådan et udmærket eksemplar af et pigebarn, som degnen ville have mig til at tro?"

"Ja!" vedblev Caspar.

"Skulle det måske være den nittende, min gode ven?"

"Ja!" gentog han og satte et forbarmeligt ansigt op.

"Så har jo vor gamle ven, degnen Vinghoff, haft fuldkommen ret!" råbte jeg; "så kan man jo også være vis på, at den unge dame i et og alt må være elskværdigheden i egen person! – Men hvordan har du det, min ven? Her er *jeg* dig jo slet ikke i vejen, det må du jo have hørt! Men sig mig, – det ville more mig at høre din mening – er hun da virkelig så vakker og flink, som degnen forsikrede?"

"Vakker og flink?" mumlede Caspar, idet han legede med duskene på den lange pibe, han dampede af, "det er også udtryk at bruge om en sådan – sådan – engel gider jeg ikke sige, – det er så forslidt. Nej," vedblev han med noget forstærket stemme og spankede op og ned ad gulvet, "*hun* er et af de brillanteste fænomener – å, jeg kan, Gud hjælpe mig, ikke hitte på et ord, en talemåde, som var hende værdig, som kunne give den svageste antydning af hendes ynde! Dog – lad nu den fugl flyve – det vil sige, lad os nu ikke tale mere om mig og hende! Lad den flyve, hvorhen den vil. Jeg er færdig, jeg er forloren! – Men sig mig så, hvad blev det så til med hende med rosen?"

"Min ven! *den* historie var endt, da de tre mænd kom, og den *anden* begyndte. Der er slet ikke mere at fortælle."

"Nå, du så hende altså aldrig siden? og er endnu alligevel forelsket i hende?"

"Det er ganske, som du siger," sagde jeg smilende.

"Så har du altså i grunden holdt mig for nar. Tak skal du have! Det skal vare længe, inden du ser mig igen!"

Med disse ord satte han piben fra sig, skænkede sig et glas madeira, så forunderlig forbitret på mig og stormede ud af

stuen uden som sædvanligt at trykke min hånd.

5

Vandringen på vej til et præstekald kan godt lignes med et væddeløb med *forhindringer*. Mere ved held end efter fortjeneste slap jeg dog over disse forhindringer; jeg holdt dimisprædiken, katekiserede, tog bispeeksamen, blev ordineret – og fik anskaffet præstekjole og krave. Snart rullede jeg ind i den mig så velbekendte præstegård.

Da jeg var steget af vognen, kom den sortklædte præstekone mig i møde i døren og bød mig – skønt med tårer i øjnene – et venligt velkommen.

Det var en smuk, midaldrende kone. Udtrykket i hendes regelmæssige ansigt var meget alvorligt – som jo naturligt var – men det var ikke strengt. I hendes holdning lige over for mig syntes jeg blot at spore en vis sky tilbageholdenhed, som næsten kunne ligne fornemhed.

Hun overlod mig til mit brug de tvende gæstekamre og den tilstødende, store havestue, hvilke rum næsten altid findes i de gammeldags præsteboliger. Her indrettede jeg mig da, så godt jeg kunne.

Enken selv så jeg næsten aldrig, – det lod, som om hun skyede enhver tilnærmelse, – og jeg ville, for ikke at vise mig påtrængende og ubeskeden, ikke bryde den skranke, som hun syntes at have rejst imellem os. Jeg satte i begyndelsen aldrig min fod i de værelser, som var hende forbeholdte. For resten sørgede man godt for mig; i min store stue dækkedes til mig alene, og madame Lunds køkken var fortræffeligt.

Naturligvis havde jeg ventet engang at se et glimt af husets datter. Jeg så hende dog hverken i haven eller andetsteds, det

syntes, som om hun ikke var i hjemmet, og det var også tilfældet. En dag, da jeg stod i et vindue, der vendte ud mod gården, hvor just en pige stod og skurede noget køkkentøj, hørte jeg hende råbe til en karl: "Hvor skal du hen med heste og vogn?" og hørte jeg ham sige: "Å, jeg skal kun køre jomfruens skab til Højsbo!" Dette skab var, som jeg så, en smuk sekretær.

På denne måde fik jeg at vide, at den unge dame var i huset hos min ven og velynder, kammerråd N. Men, skønt jeg ifølge pligt og taknemmelighed alt et par gange havde aflagt besøg på Højsbo, havde jeg ikke set noget til jomfru Lund. Frøken N. så jeg derimod hver gang, jeg var der. Da jeg fik betænkt mig lidt, blev hendes fraværelse og moderens lidt fornemme tilbageholdenhed mig ikke så påfaldende. De havde formodentlig ved sladder i landsbyen fået nys om hensigten af degnens og de to gårdmænds rejse til byen, og ville nu ved deres rolige og forsigtige holdning med hensyn til mig søge at forebygge enhver misforståelse.

Hvis det forholdt sig, som jeg antog, var jeg selv meget veltilfreds med de to damers beslutning så lidt som muligt at komme i rapport til min person. Men denne person var et menneske, *kun* et svagt menneske, belemret med en hel del skødesynder, blandt hvilke nysgerrigheden ikke var en af de mindste. Ja, jeg må bekende det, jeg længtes efter at se jomfru Lund, som man havde berømmet i så høj grad, – og som man uden mit samtykke havde udset til min livsledsagerinde. Men hvordan skulle jeg bære mig ad for – uden at kompromittere mig – at gøre hendes bekendtskab?

Men jeg skulle få hende at se.

Jeg skulle i hast forsegle et brev og savnede både lys og svovlstikker. Uden at betænke mig gik jeg over forstuen og bankede på døren til dagligstuen, og uden at oppebie et "værsgod!" trådte jeg derind.

Madame Lund rejste sig fra sit arbejde og så noget forundret på mig; men da jeg med en undskyldning havde forebragt mit ærinde, bad hun mig meget artigt at tage plads, gik ud og lod en pige bringe, hvad jeg trængte til. Ja, da jeg i al beskedenhed ville forføje mig over i min havestue, indledede hun selv en lille samtale. Denne drejede sig om en ny altertavle, som sognet havde skillinget sammen til og bestilt hos en meget bekendt og dygtig kunstner i byen.

"Det er temmelig længe, siden den blev bestilt," sagde hun, "men når den engang kommer, vil den, snart sagt, være det eneste gode maleri, som findes her i egnen. "

Da jeg ved denne ytring uvilkårlig så mig om i stuen og betragtede de rigtignok aldeles nøgne vægge, vedblev hun:

"Ja, De ser Dem om her og undrer Dem sagtens over, at De her hverken finder kobberstik eller litografier, endsige malerier? Vi har ikke haft råd til at købe *gode* arbejder, og det middelmådige var os for lidt til glæde. Vi ejer kun et eneste maleri, men dette er også af en udmærket kunstner; han var min mands intime ven. Har De lyst til at se det?" spurgte hun forbindtlig.

"Ja, det har jeg rigtignok!" svarede jeg hurtigt, hvorpå hun rejste sig og førte mig ind i et sideværelse, der rimeligvis havde været hendes bortgangne husbonds arbejdskammer.

Her på den ene sidevæg, i den bedste belysning, hang et portræt, et knæstykke i legemsstørrelse af et ungt, stående

pigebarn.

Næppe havde jeg kastet øjet på billedet, for jeg blev så lyksaligt overrasket, at jeg nær havde udråbt "Gud! det er jo *hende*!" Jeg genkendte hende, som om jeg havde set hende i går. Men jeg fattede mig. Jo, det var virkelig hende, mit elskede, uforglemmelige drømmebillede med rosen, som smilede til mig fra lærredet. Kunstneren havde givet hende en rose i den nedhængende hånd og havde så snildt formået at gengive i barnets ansigts udtryk det yndige, uskyldige skælmeri, ak! som jeg så levende mindede.

"Det er min datter, Agathe," sagde madame Lund næsten hviskende. "Hun var dengang – det er nu ni år siden – omtrent ti år gammel."

Jeg søgte at skjule min indre, søde bevægelse ved at stamme nogle kunstkritiske bemærkninger over selve maleriet; men det slap jeg kun dårligt fra; for barnets moder nævnede mig først kunstnerens navn – en af de bedste blandt de bedste i vort land, og gjorde dernæst selv nogle så sunde og slående bemærkninger, at jeg næsten forbløffet måtte give hende ret i, hvad hun sagde. Jeg blev mig tydelig bevidst, at hvad jeg i min forvirring havde udsat på billedet, var noget glimrende vås, og temmelig slukøret, men fuld af himmel i mit hjerte, listede jeg mig tilbage i min store havestue, som nu forekom mig dobbelt øde.

6

Jeg satte mig ved mit bord og øvede mig i mere og mere inderligt at leve mig ind i min yndige, fantastiske situation. Men jeg fik ikke længe ro. Det bankede på min dør, og straks viste sig min ven Caspar Hjelm på tærsklen. Ham havde jeg ikke set siden vor sidste samtale på Ehlers Kollegium. Han hilste mig med sin gamle kordialitet, stoppede sig uden videre snak en pibe, gjorde sig bekvem i en lænestol og så meget oprømt, ja lykkelig ud.

"Nå, kære Caspar!" spurgte jeg, "hvordan går det?"

"Å, jeg kan ikke klage! 'Verden er ej så ful, som vi hende ængstelig afmale,' – som han synger denne hersens guddommelige karl, denne Fredman. På den grønne gren er jeg rigtignok endnu ikke kommet op at vippe; men den vinker dog stærkt ad mig!"

"Fortæl, fortæl!" råbte jeg.

"Ja, det er godt nok at sige: fortæl, fortæl! Men når man, som jeg, er så fuldproppet af stof til fortælling, så går det en, som når man endevender en til randen fyldt flaske, – der kommer ikke en dråbe ud. Det er en let sag at *begynde,* – men at *ende* på rette måde, der kniber det. Imidlertid, jeg vil tjene dig! Ser du, min fader, som med alle sine egenheder og sin usalige agtelse for jurisprudensen virkelig er en ganske rar mand, har nu på min ydmyge bøn endelig tilladt mig at lægge 'Danske Lov' og 'Romerretten' på hylden.

'Siden du ikke vil som jeg, din slubbert,' sagde han, 'så kan du for mig gerne sejle i din egen sø. Men vent ikke, at jeg vil give dig en hvid til sejladsen. Jeg har givet mere end nok til én, der er

og vil være et drog. Som sagt, sørg nu for dig selv, din dovne æsel!'

Det var hans venlige og faderlige og højtidelige ord, da han gav mig manumission!"

"Nå, så *det* ord har du dog beholdt af Romerretten!" sagde jeg leende.

"Lad nu bare være at harcelere mig, men hør med sømmelig opmærksomhed videre. Det er i grunden ganske overordentligt, hvad jeg formår lige over for min fader. Han lader meget streng, men jeg ser dog nok så lumsk bag ved hans barske udtalelser, at han hellere end gerne vil række mig sin hånd eller, om du vil, sin pung, når jeg bare kan give ham nogenlunde sandsynlighed for, at jeg efter et vist tidsrum ikke skulle blive nødt til at trække for meget på den sidste."

"Nå, er det så det hele?" spurgte jeg lidt adspredt.

"Nej, min ven!" svarede Caspar og lettede sig i sædet, "min fortælling eller beretning, som du har forlangt at høre, har tre kapitler. Kun det første er endt; nu kommer det andet. Du ved, eller måske ved du det ikke, men jeg tror, at der i de menneskelige forhold ofte gør sig virksom og gældende en vis sympati, der knytter to fra hinanden fjernt stillede personer i en vis rapport til hinanden. Ved den sidste del af anden eksamen, den såkaldte filosofikum, måtte så vel grev L. som jeg selv træde tilbage og gøre det om igen, på grund af, at vi hverken kunne magte S-s filosofi eller Th-s astronomi. Vi mødtes på dette område som jævnbyrdige, skønt han var greve og jeg kun en skovriders søn. Nu, efter at have fået min faders sidste velsignelse, faldt denne greve og hans store, prægtige skove mig i tanke, og rask gjorde jeg et skridt, som måske vil

forekomme dig lidt for dristigt. For en otte dags tid siden red jeg til L-borg og lod mig melde hos greven. Jeg blev modtaget, men da jeg nævnede mit navn, var det første, han gjorde, at kaste sig i en stol og le af fuld hals. Jeg blev ikke lidt forbløffet ved denne sære modtagelse, men kom dog snart igen til min fatning, da jeg hørte greven, under uafbrudt latter, stamme disse ord: "Å, jeg husker det nok! Vi to fik til filosofikum samme dag et *non* både for S-s filosofi og Th-s astronomi!"

Da hans lattermildhed havde varet noget, og han var kommet lidt til ro, rejste han sig fra stolen og spurgte mig, endnu smilende, hvori mit ærinde bestod.

Det var blevet mig sagt, svarede jeg, at der på ét af hans godser var en skovriderpost ledig, og jeg troede mig dygtig til at varetage en sådan stilling, og ville være greven uendelig taknemmelig, hvis han troede det muligt at kunne betro mig en sådan post, hvortil jeg hverken behøvede metafysik eller integral- og differentialregning.

Ved dette mit andragende fik grevens fysiognomi pludselig et aldeles forretningsvigtigt udtryk:

"Ja – nej," sagde han noget langtrukkent; men videre kom han ikke den gang.

Efter et øjebliks tavshed vedblev han: "Jeg må nøjere overveje denne sag, og så skal De høre fra mig."

Med en let, fornem håndbevægelse bød han mig farvel, og jeg tog bort som en næsten håbløs supplikant.

Dog efter nogle dages forløb modtog jeg en skrivelse fra grevens altformående godsforvalter. Han meldte mig deri, at hans herre havde behaget at udnævne mig til skovrider, da det var hans mening, at jeg under min dygtige faders vejledning

måtte have erhvervet mig tilstrækkelige kundskaber og færdigheder, – og glad blev jeg!

Man har siden fortalt mig, at greven som administrator af sine godser var næsten umyndig, og at han stod under sin despotiske forvalters strenge formynderskab. Men hvad kommer det mig ved?"

"Nå, det var da det andet kapitel, – nu det tredje," sagde jeg, efter at have gratuleret min ven, der – som jeg nu først bemærkede – allerede havde iført sig en slags ganske klædelig jægerdragt.

"Ja, det tredje kapitel er ikke meget langt," sagde Caspar tøvende og næsten forlegen, "det tredje kapitel, som egentlig er det vigtigste, er let fortalt med fire ord: Jeg er blevet forlovet!"

Jeg nægter ikke, at det gav et sæt i mig, da jeg hørte disse ord. Det spørgsmål: skulle det være hende? fo'r mig pinligt gennem tanken. Jeg fattede mig dog straks så meget, at jeg tilsyneladende rolig og spøgende kunne spørge: "Det var altså den nittende, og du nåede ikke snesen?"

"Å, på det lav! netop!" råbte Caspar leende og strålede af glæde.

En klippeblok faldt fra mit hjerte; jeg kunne igen trække mit vejr og tale frit.

"Jeg gratulerer dig af mit inderste hjerte," vedblev jeg og trykkede med uskrømtet varme Caspars hånd. "Sig mig da, hvem er så den tyvende?"

"Alt skal jeg sige dig! Din gamle degn, Vinghoff, har et plejebarn hos sig, en datter af hans afdøde broder, der døde som garver i F. Da moderen også afgik ved døden, tog den gamle degn pigebarnet til sig. Hun hedder Hanne og er en

rigtig velsignet lille pige så buttet og trind, så rød om sin kind, så sød og vakker, – og *min* – jo, jeg takker!"

"Nå, du må da være forelsket op over begge øren," lo jeg, "siden du gør vers!"

"Ja, hvad *kan* man ikke, når man føler sig så lykkelig og glad og sikker for fremtiden! For jeg må sige dig, hun har ikke så lidt til bedste, så jeg bilder mig ind, at vi to i skovriderhuset nok med held skulle både studere og praktisere den huslige lyksalighed! – Nu ved du alt, hvad jeg for øjeblikket havde at melde dig, og nu går jeg hen til Hanne og" tilføjede han lidt spydigt, "overlader dig til din øde ensomhed og dine pebersvendske betragtninger."

Han gik, men kom straks igen ind.

"Hør," sagde han, "har du set den såkaldte engelske kaptajn, hvis skude ligger i fjorden, mens han går her og driver om og snuser? Han kommer flittigt til kammerråd N. på Højsbo!" sagde Caspar med et udtryk af malice, som jeg godt forstod,

"Det skal være mig en fornøjelse engang at møde ham der; så kan jeg da få mig en ordentlig engelsk passiar igen."

"Hvad for noget?" spurgte Caspar. "Kan du så godt engelsk?"

"Det skulle jeg tro!" svarede jeg leende: "*I speake that language as well, as it can be spoken!*"

"Hilleminsandten! Hvor har du lært det?"

"Jeg havde længe en meget flink sproglærer, en født englænder, John Smith. Han øvede mig især mundtlig i den daglige samtales finesser og egenheder, som man jo ikke let tilegner sig ved at læse trykte bøger. Men ved siden af disse øvelser lærte han mig – *når vi ville hvile os* – også at slås på engelsk, og jeg bragte det så vidt i den ædle kunst at bokse, at

jeg endogså én gang lagde min lærer og mester på valpladsen. Du ved, min ven! at jeg har forsvarlig gode kræfter, og – –"

"Jo, jeg husker det nok!" sagde Caspar smilende og følte til sin ryg.

– "Og min lærer blev slet ikke vred derover, tværtimod, han var næsten stolt af sit nederlag. Det var jo også et bevis for hans metodes fortrinlighed, og han sagde sig selv og mig mange komplimenter i den anledning."

"Men, det er sandt," vedblev Caspar, "jeg har rent glemt at spørge dig, hvad du synes om din formands datter, som bønderne havde udset til din del af verden."

"Jeg har ikke set hende endnu; hun opholder sig jo hos kammerråden, hvis datter skal være hendes gode veninde. Hver gang jeg aflagde besøg på Højsbo, kom hun aldrig ind. Jeg aner nok grunden, hvorfor hun undgår at vise sig, hvor jeg er til stede. Bøndernes tåbelige indfald er naturligvis ikke forblevet en hemmelighed, og sladderen har sagtens også fundet vej til moderens og datterens øre. Derfor er enken så tilbageholden mod mig, og derfor må jeg ikke få lov til at gøre datterens bekendtskab. Men nu er jeg blevet trodsig og nysgerrig, og jeg skal nok få hende at se."

"Ja, tag du dig bare i agt! Det er et dristigt spil, du vover; du har aldrig set sådanne øjne som hendes. Det er en farlig blikkenslager! Hun er nok i stand til at stikke din lille drømmedame ud! – Farvel!"

Jeg førte ham høfligt til døren, og da han havde lukket den efter sig, kyssede jeg på fingeren ad ham og tænkte ved mig selv: "Tak, min gode Caspar! Det har, Gud ske lov, ingen nød, – det *kan* hun jo ikke!"

Det var løverdag aften; næste dag var 15. søndag efter Trinitatis. Min prædiken var fuldfærdig, og jeg gav mig ivrigt i færd med at lære den udenad. Du tror mig måske ikke, men jeg forsikrer dig, at det, der nu så stærkt bevægede mit indre, i stedet for at lægge mig hindringer i vejen ved mit alvorlige arbejde, tværtimod syntes at fremme og lette det, så at jeg veltilfreds med min prædiken og mig selv lagde mig til hvile, idet jeg – Gud forlade mig det! – tænkte: det lader dog til, som om jeg her i al uskyldighed og uden synd *har tjent to herrer*!"

Men min skæbne var ikke træt af at friste mig. Da jeg om formiddagen, iført min præstekjole, just ville gå over i kirken, kom der et bud fra kammerråd N. med en skriftlig indbydelse til middag næste dag. Hvad der for enhver anden – og under almindelige omstændigheder også for mig – ville være en højst ligegyldig, ikke forstyrrende sag, bragte hos mig megen forvirring i den rolige stemning, som jeg altid ønskede at bevare mig især søndag formiddag. Og desværre jeg – i det mindste jeg, om ikke andre – følte de uheldige virkninger af denne for mig betydningsfulde indbydelse; og efter tjenesten var jeg slet ikke så veltilfreds med mig selv og min prædiken, som jeg havde været aftenen i forvejen.

7

Næste dag kørte jeg i selskab med madame Lund, som også var indbudt, til Højsbo. Da vi kom til gården og trådte ind i dagligstuen, fandt vi hele det lille selskab allerede forsamlet.

Hos kammerråden, som for mange år siden var blevet enkemand, bestod selskabet mest af mandfolk, af damer var der kun få. De – eller rettere den, jeg ventede at se, var endnu ikke visible. Blandt de fremmede mænd bemærkede jeg en, hvis udvortes vakte min opmærksomhed. Det var en meget smuk, ung mand, hvis fine, elegante dragt og en vis ugenert, rask optræden straks røbede sømanden. Efter at jeg havde vekslet et par ord med nogle proprietærer, en landvæsenskommissær og en afskediget, tykmavet major fra den nærmeste købstad, stod jeg alene og så mig adspredt om i stuen. Da kom husets herre venligt smilende hen til mig, tog mig fortroligt under armen og førte mig hen til den mig ubekendte fremmede og præsenterede os for hinanden. Den unge mand var en engelsk kaptajn, – som Caspar morede sig med at kalde skipper, – ejer og fører af det barkskib, der endnu lå for anker i fjorden. Da kammerråden havde opfyldt sin pligt som vært, forlod han os for at opfylde flere pligter, der pålå ham.

Skønt kaptajn Brook forstod dansk og talte sproget ret tåleligt, så mærkede jeg dog straks, at det var ham kært at høre sit modersmål, hvori jeg – takket være min brave John Smith – havde erhvervet mig en ugemen færdighed. Jeg så af hans holdning, at han var som hjemme i kammerrådens hus, i hvis nærhed han også næsten hvert år befandt sig. Hvad han bragte

herhid og hentede herfra, bekymrede jeg mig ikke om at vide; men hans personlighed var mig straks meget til behag.

Just som vi talte sammen om angrebet på byen i året 1801, hvilket han – som det syntes af overbevisning – i høj grad dadlede, åbnedes døren til et sideværelse, og madame Lund trådte ind, fulgt af to unge damer. Den første var frøken N., den anden min formands datter, ligesom moderen klædt i dyb sorg.

Kaptajn Brook fo'r op af sin stol og ilede damerne i møde, uden at agte videre på vor interessante samtale. Han blev modtaget som en god, gammel bekendt.

Hvor var mine øjne, tror du? Naturligvis kun henvendt på *hende*! Vent ingen beskrivelse! Kun det vil jeg indlade mig på at sige: Hun var sådan, som jeg havde anet og tænkt mig hende i mine mest eksalterede forhåbninger.

Da hun så sig om i stuen og tilfældigt fik øje på mig, studsede hun øjensynligt, – så forekom det i det mindste mig, – og en blussende rødme for over hendes ansigt. At hun skulle have genkendt mig, var jo næsten utænkeligt. Kun jeg ulyksalige havde bevaret hendes billede i min sjæl, – mit var hos hende svundet som en morgendrøm! Ak, hendes studsen var vel kun en følge af, at bysladderen også måtte have bragt hende beretning om bøndernes fatale ambassade, og så var det jo ikke underligt, om hun så på mig med en vis for hende ubehagelig nysgerrighed.

Ved bordet – som i sådanne landlige sammenkomster plejer at være glanspunktet – sad jeg så langt fra hende, at jeg i den højrøstede konversation ikke kunne høre et eneste ord af, hvad hun sagde, skønt jeg – som man siger – *spidsede* mine øren, så de nær var blevet til øren på en faun. Imidlertid *så* jeg, at hun

meget livligt og muntert passiarede med den engelske kaptajn, som sad ved hendes side.

Ved måltidets slutning havde jeg en lidelse at døje. Jeg var nemlig – det kunne jeg tydeligt mærke – et slags æresgæst. Husets herre rejste sig højtideligt, tog sit glas og bød mig i "velvalgte" udtryk velkommen i sognet og i sin kreds. Derpå takkede han mig i høje toner for gårsdagens prædiken, som han med stor glæde ville have hørt, – og spurgte mig til slutning, om jeg improviserede mine gejstlige taler, eller om jeg i forvejen opskrev dem.

Jeg var meget glad over denne vending i hans skåltale, for den befriede mig for at indlade mig på en taksigelse, hvilket ville have været mig en umulighed. Jeg besvarede altså kun hans spørgsmål, bukkede til højre og venstre og tømte mit glas.

Da vi rejste os fra kammerrådens virkelig lukulliske bord og som sædvanlig vandrede omkring bordet med håndtryk, bukken og nejen, så jeg, at min præsteenke hviskede til sin datter, og at denne så noget forlegen og betænkelig ud. Men da jeg nærmede mig til dem og ville ønske også dem et "velbekomme", blev jeg va'r, at hun tog sin datter under armen og førte hende hen imod mig.

"De må dog ikke tro, hr. pastor! at vi her ude er rå og uopdragne," sagde hun smilende. "Før bordet var det mig ikke muligt at få lejlighed til at komme i nærheden af Dem. Nu er vi på en alfar vej, og jeg kan her uden alt omsvøb og ceremoni forestille Dem min Agathe, hvis kontrafej De i går så og syntes så godt om."

Den unge dame modtog min hilsen meget graciøst, uden mindste tilsyneladende forlegenhed; men det forekom mig dog,

– mig med min arrière-pensée, – som om hendes øjne ikke et sekund forlod mig med et rigtig *alvorligt* spejderblik, der dog af og til under vor betydningsløse samtale oplivedes af et blink af skælmeri.

Da jeg med sand begejstring udtalte mig om hendes portræt, som kunstværk betragtet, afbrød hun mig: "Ja, alle mennesker, som forstår sig lidt på sådanne ting, er glade derover, og jeg selv har også haft min glæde derved. Jeg husker godt, at jeg blev lidt vred på den velsignede professor M., som ville male mig, – han og min fader var ungdomsvenner, – da han partout ville have, at jeg skulle *stå*, skønt jeg havde mere lyst til at sidde i en af de magelige lænestole i hans atelier. Men han forsonede mig snart igen, da han ikke blot tillod, men ønskede, at jeg skulle holde en rose i hånden. Jeg elsker nemlig alle blomster, men især roser, og når jeg har en rigtig smuk rose, så giver jeg den ikke til nogen anden end til en, jeg synes godt om. Den må da hellere visne hos mig selv!"

Jeg greb uvilkårligt til min brystlomme efter min brevtaske, men heldigvis for mig lå den hjemme i en skuffe; jeg ville ellers måske have prostitueret mig.

Vor samtale blev afbrudt af den engelske kaptajn, som meget *high spirited* kom farende hen til os. Han var højrød i kammen, – herremandens portvin var fortræffelig, – og hans øjne strålede; men i deres stråler blandede sig noget uhyggeligt. Han indbød mig til at gå med sig ned i den store, smukke have og røge en pibe eller en cigar. Som en sand tobakstræl fulgte jeg med ham.

Om aftenen kørte præsteenken og jeg hjem til min præstegård. Vor samtale drejede sig kun om det overdådige måltid og selskabet. Mens hun lod det første stof vederfares al

ret, tog hun ikke så lempeligt på det sidste. Jeg kendte kun få af disse damer og herrer, og det var mig derfor ret morsomt af hendes skildring at lære både deres lys og skygge at kende. Hendes skildringer var krydret med lune, uden malice. Den engelske kaptajn omtalte hun slet ikke.

8

Det falder mig først nu – måske for sent – ind, at alle disse ubetydeligheder ikke ret vel kunne finde et villigt øre hos dig. Men da jeg nu engang har foresat mig at meddele dig *alt*, hvad i nådsensåret er hændet mig, så vil jeg vedblive, men bestræbe mig for at være kort og koncis. Et spring af nogle måneder er jo en let sag for en fortæller, og til et sådant spring tager jeg nu herved tilløb.

Vi var i slutningen af november måned, og så vel kulden som de præstelige forretninger tog til i en mig foruroligende hast. Jeg anstrengte mig efter bedste evne og med den bedste vilje, og det trættede mig ikke. I vinterens løb anvendte jeg altså min tid først og fremmest til at sætte mig ind i mange forhold og sager, som var mig ny og uvante. Men når som helst det var mig muligt, og det forekom mig tilladeligt, besøgte jeg kammerrådens hus – naturligvis! Hen ad foråret rejste frøken Eline, kammerrådens eneste barn, til byen, dels for at gøre sommerindkøb, dels for at nyde slutningen af teatersæsonen. Jomfru Agathe blev ifølge sin moders tilladelse og kammerrådens ønske tilbage på Højsbo for at være den ældre enkemand til selskab og føre overopsynet med husets indre anliggender; og begge dele skilte hun sig ved til alle parters tilfredshed.

Jeg kunne meget godt lide den lille frøken N., men at hendes fraværelse slet ikke var mig imod, det fragår jeg ikke. Det gav mig ved mine sparsomme besøg på gården mere let lejlighed til at se hende, til at høre hende. I det lille kabinet, som stødte op til den store dagligstue, og hvor hendes for omtalte skab dvs.

sekretær stod, blev det mig ikke så sjældent forundt at sidde alene hos hende, mens husets herre varetog sine udenoms forretninger. I kabinettet stod der også et klaver, og Agathe spillede en gang imellem for mig; hun sang også. Hun var rigtignok ingen virtuos, besad kun ringe færdighed på pianofortet, og hendes sang var uden skole. Men det generede hende ikke; uden den tossede forlegenhed, som så mange enten affekterer eller virkelig lider af, gav hun ganske naivt sit lille talent til bedste. At jeg – som forstår mig lidt på disse dele – aldrig indlod mig på at kritisere eller rette, begriber du vel nok, skønt hun ikke så sjælden i sit akkompagnement overså et # eller et *b*.

Som sagt, jeg så og hørte hende så tit, som jeg turde og kunne, og efter hvert besøg blev det mig mere og mere klart, ja, det blev ligesom en grundsætning: "Ingen anden end hende!"

Stundom blev jeg indbudt til aftenselskaber. Den eneste dame, som i almindelighed var inviteret, var Agathes moder. Man bød mig da kort til l'hombre eller whist, men jeg frabad mig det, og det af den gode grund, at jeg ikke er indviet i disse sindrige spils hemmeligheder. Madame Lund derimod var ikke blot øvet, men hun spillede med megen iver og glæde, så at jeg ofte gik alene om i stuerne og måtte – som Agathe sagde – nøjes og tage til takke med hendes selskab. Kaptajn Brook sås aldrig i disse soireer, hvilket undrede mig. Thi, når jeg stundom ved en visit spurgte til ham, så hed det sig, at han havde været der dagen i forvejen.

Således forløb vinteren, og det tidspunkt efter Trinitatis var nået, da de gamle præster plejede at sige pyh! da den travleste tid af kirkeåret var overstået.

9

Våren var altså kommet; alt blussede og blomstrede. Jeg er ingen sentimental sværmer for våren, men denne omskiftning i tiden og af naturens klædebon gør dog altid et velgørende indtryk på mig, og det lindrer og styrker mig at gøre et nøjere personligt bekendtskab med denne overgang. I skoven spores bedst og tydeligst det vågnende liv, og derfor nød jeg mine fritimer under bøgens kroner. På en sådan forårsvandring hen ad en smal sti stod jeg stille og så på en flor af anemoner og bukkar, da jeg i det samme bag mig hørte faste fjed af en kommende. Jeg vendte mig om og fik øje på kaptajn Brook. Han gik ikke som en, der går i sine egne tanker, – som man siger, – ej heller som en, der promenerer; nej, af hans gang var det tydeligt at se, at han stræbte til et vist mål, og jeg fik snart at vide, at dette mål var jeg.

"Deres tjener, hr. kaptajn!" sagde jeg og ville række ham min hånd.

Til min forundring lagde han begge hænder på ryggen og sagde i en brøsig tone, som klang meget lidt *gentlemanlike*: "Jeg vil tale med Dem!"

"Med fornøjelse," svarede jeg, "vi kunne jo fortsætte vor spadseregang og passiare?"

"Nej," sagde han afgørende kort, "*her*, her på denne plet vil jeg tale med Dem!"

Uden at forstå hans opførsel og noget forbavset derover, tog jeg ham noget nøjere i øjesyn. Han var dødbleg, skar tænder og stod der med knyttede næver. Jeg blev – det tilstår jeg – lidt uhyggelig til mode.

"Hvad er til tjeneste?" spurgte jeg så roligt, som det var mig muligt.

"Jeg trænger ikke til Dem!" sagde – eller rettere hvæsede han. "Nej, jeg forlanger, jeg fordrer, ja jeg befaler Dem, aldrig mere at sætte Deres fod i kammerråd N.s hus! "

"Hvordan – hvad mener De?" sagde jeg i højeste grad forbavset.

"Jeg mener," vedblev han mere og mere ophidset, "at jomfru Agathe skal være *min* hustru og ikke Deres; at De ikke skal stille Dem i vejen for mit livs lykke!"

Jeg følte mig endnu i stand til med fatning og ro at forsøge en modreplik; men han hørte næppe min stemme, for han afbrød mig og råbte: "De lyver, og De skal bøde derfor! De skal her på denne plet slås med mig, og den af os, som taber, skal trække sig tilbage!"

"Men, min bedste herre! vi har jo her hverken kårder eller pistoler, hverken stål eller krudt!" sagde jeg – rigtignok lidt hånligt.

"Det behøves heller ikke!' Skreg han rasende, "så har vi vore næver!'

"De betænker ikke," vedblev jeg, "at jeg er i en livsstilling, som ikke ret vel tillader mig på en sådan måde at tilkæmpe mig *mit livs lykke!*" Disse sidste ord kom rigtignok frem med et udtryk af den bitreste ironi.

"Nå, De er bange? De vil ikke slås med mig? Velan, så skal De få prygl gratis!"

Nu kunne jeg ikke styre mig længere. "Aha! Det er altså et overfald? Kom an! Jeg er færdig. *Nu* tør jeg forsvare mig."

Jeg trådte et skridt tilbage, trak min frakke af, kastede den og min hat i græsset bag ved mig og stillede mig korrekt *en garde*.

Kaptajnen studsede; det var tydeligt, at han ikke havde ventet modstand, i det mindste ikke i *denne* form. Imidlertid kastede også han sin overkjole og sin hat og trådte fast og kæk frem, mens hans øjne mødte mine med det mest glødende had, den mest rasende forbitrelse.

Og så begyndte dansen.

At jeg her høstede reel nytte af den øvelse i boksning, som jeg skyldte min brave engelske parlør, John Smith, var mig til stor tilfredsstillelse. Vi skånede, naturligvis, ikke hinanden; for kaptajnen var rasende af jalousi, og jeg var i mit inderste oprørt over al den uret, jeg havde måttet døje, og den råhed, som jeg ikke havde tiltroet ham.

Kampen varede dog ikke længe. Brook gav mig selv en let anledning til at benytte en af de finter, som John Smiths skole havde anbefalet og øvet mig i, og efter at jeg heldigt havde ført et voldsomt stød mod kaptajnens hjertekule, faldt han baglæns om i græsset og strakte arme og ben fra sig som en død frø.

Et øjeblik stod jeg og så på ham. Han rørte sig ikke. Jeg tog ham ved den ene arm og ville igen løfte ham på benene, men uden min hjælp sprang han selv rask op.

"Tak!" sagde han ganske roligt, "nu er det forbi med mig. Men sig mig, pastor! vil De tale til nogen om, hvad her er passeret?"

"Nej, kaptajn Brook! det skal blive alene hos mig; – men *De*?"

"Hvad for noget?" udbrød han heftigt; "hvor kan De tro, at jeg vil skrifte for nogen, at jeg har fået nådestødet af Dem?"

Hans ansigt var ganske forandret; et mildt udtryk havde lejret sig over det lange, britiske fysiognomi. Han rakte mig

ridderligt sin hånd og gik hen ad stien, idet han dog ved en håndbevægelse frabad sig mit følgeskab.

10

Jeg blev stående; først nu efter denne voldsomme scene kom jeg til klarhed om, hvordan jeg egentlig var stillet. Først nu syntes det mig, at jeg havde et slags ret til at gøre det afgørende skridt til at få mit livs lykke enten sikret eller tilintetgjort. Jeg besluttede derfor, rigtignok i en eksalteret stemning, at gøre dette skridt samme dag, – helst straks, og begav mig øjeblikkelig til fods til kammerrådens gård.

Skønt jeg gik rask, og skønt vejen fra skoven til Højsbo ikke var lang, så forekom den mig dog uendelig.

Da jeg kom ind i gården, så jeg en vogn, som nylig var ankommet, og madame Lund, som steg af og gik ind ad hoveddøren, og jeg sluttede deraf, at hendes besøg egentlig kun gjaldt kammerråden. Jeg skyndte mig op ad trapperne efter hende.

"Å, er De der!" sagde hun; "før jeg kørte bort hjemmefra, søgte jeg Dem i Deres værelser for at forhøre, om De måske havde noget, jeg kunne besørge her for Dem."

"Tak for Deres venlige opmærksomhed; men hvad jeg her har at udrette, kan jeg ikke ret vel overlade til en anden."

"Ja, men," sagde madame Lund smilende, "jeg kom først til mølle, og jeg må altså først få malet. Når jeg har talt med kammerråden om mine anliggender, så kan De jo få audiens; indtil da kan De jo passiare lidt med Agathe." Med disse ord skyndte hun sig hen til herremandens kontor og forsvandt der.

Da jeg gik videre, mødte jeg stuepigen, Marie; hun spurgte mig, om jeg ikke havde set den engelske kaptajn, – som man altid kaldte ham, – og tilføjede snaksomt, at han for et par

timer siden havde været her på gården og havde talt med jomfru Lund; men at han var faret bort som en stormvind – sagde hun – og nær havde rendt hende over ende på trappen, som hun gik med en præsentérbakke.

Jeg svarede næsten ikke på hendes spørgsmål og lod hende gå med den besked, men jeg anede, hvad der var foregået.

Et øjeblik stod jeg og betænkte mig. Jeg var rigtignok slet ikke tvivlrådig om, hvad jeg ville gøre, og at jeg ville gøre det straks; men jeg nægter ikke, at jeg var meget beklemt, og med den hedenske guddom i mit hjertes dyb, henvendte jeg en brændende bøn til vor sande Gud og fader. Det gav mig mod, og jeg ilede gennem et par værelser og trådte ind i det lille kabinet, hvor Agathe sad med noget sytøj på sit skød uden at bestille noget.

Hun rejste sig og modtog mig som sædvanlig meget venligt; men det forekom mig, som om der lå en sky på hendes ellers så himmelklare pande. Jeg tog en stol og satte mig lige over for hende og spurgte, om hun ikke befandt sig vel; det forekom mig, som om hun var forstemt.

"Jeg må endnu i dag til Maglund for at tale med min moder," sagde Agathe og tørrede en tåre af sit øje.

"De græder, Agathe! Hvem eller hvad har vovet at forstyrre Deres altid så glade sind? Tør De ikke betro Deres sorg til mig?"

"Ved De hvad," svarede hun, "jeg turde i grunden gerne betro Dem min sorg og bekymring, De er mild og retfærdig, – og dog er der noget i mit inderste, som afholder mig fra at åbne mit hjerte for Dem, – noget, jeg ikke kan forklare mig selv!"

"Jeg vil ikke", sagde jeg, "trænge mig ind i Deres fortrolighed, så meget mindre som jeg selv har noget, som jeg ene og alene

kan og vil betro Dem."

"Mig?" sagde Agathe forundret.

"Ja, Dem, Agathe! og hvis De ikke har frygt for at blive vidende om en hemmelighed, som jeg længe – alt for længe har gemt på, så vil jeg ærligt, ligefrem, uden omsvøb åbenbare Dem den, – ak, det er sagt med få ord: Vil De være min hustru?"

"Gud i Himlen! er det muligt? Ja – ja – ja! og så mange gange ja, som du vil!" sagde Agathe med et ubeskriveligt udtryk og rakte mig begge sine hænder.

Jeg greb hendes hånd og trykkede den henrykt til mine læber, mens den livsaligste følelse af lykke og glæde strømmede gennem mit bryst.

"*Min* Agathe!" vedblev jeg, "nu må jeg dog sige dig, at jeg for en halv snes år siden har set dig med samme henrykkelse som nu, og at jeg i al den tid håbløst har tænkt på dig."

Med disse ord fremtog jeg af min brevtaske et sammenfoldet papir, åbnede det og viste hende en aldeles fladtrykket og vissen rose.

"Du mindes vist næppe, at du den gang lagde denne blomst i min hånd, og jeg har gemt den som min bedste skat. Da du nu selv har sagt, at du kun giver en rose til en, *som du synes godt om,* så har jo nu jeg – håber jeg – ret til at beholde den?"

Agathe så på mig med et naivt smil om læberne. Hun sagde ikke et ord, men vendte sig hurtigt om til sin sekretær, åbnede den, trak en skuffe ud og fremtog af en lommebog et lille blad med de ord: "Nu skal du se, at også jeg har gemt noget!"

Jeg tog bladet, hvorpå der med blyant var skrevet fire linjer; det var min egen håndskrift:

Et sted i verden står der gemt
en rosenknop, knap halv udsprungen;
om den blev ved min vugge sungen,
at den var ene mig bestemt –

Hun trådte hen til mig, lagde sine hænder om mine kinder og så mig smilende ind i øjnene: "Her har du mig!"

Jeg lagde min arm om hendes fine midje, og således stod vi et øjeblik, tavse og glade.

Da blev døren åbnet, og Mama trådte ind i kabinettet med et stort papir, et dokument i hånden, som hun meget ivrigt studerede. Jeg tror ikke, at hun ved sin indtrædelse havde bemærket os to.

"Se så!" sagde hun, idet hun klappede arket sammen, "nu er da vore sager så vidt ordnede, at vi kan forlade Maglund, når det skal være!"

"Rejse bort herfra?" råbte Agathe; "søde moder! det kan jo dog aldrig gå an!"

"Det kan ikke gå an, siger du? Men ved du da ikke, mit barn! hvad vi dog så tit have talt om, at vi ved nådsensårets slutning må forlade vort gamle hjem?"

"Ja, men jeg kan jo dog ikke rejse bort herfra; jeg skal jo giftes med ham der!" og Agathe pegede smilende på mig.

Nu trådte jeg hen til den gode madame Lund, som overvældet af, hvad hun hørte, var hun sunket ned på sofaen og sad der og, uden at sige et ord, dækkede sine øjne med begge hænder.

"Herre Gud, søde moder! Du har da vel ikke noget imod, at jeg så bliver her?"

Nu tog jeg mod til mig, jeg fik munden på gang, og så godt som jeg i min glade og dog lidt ængstelige stemning formåede det, bad jeg hende om hendes samtykke til vor forbindelse.

Hun så alvorligt på mig, rakte mig hånden og sagde med bævende stemme: "Når jeg nu her siger ja, så betror jeg med det samme det bedste, ja, det eneste, jeg ejer, til Deres varetægt. Men jeg gør dette også kun under den betingelse, at De beskytter hende, at De fører og leder hende, at De skåner hende, at De, kort sagt, elsker hende. Det er jo dog," tilføjede hun med et venligt, ironisk smil, "en ganske ringe fordring af en moder."

Jublende kastede Agathe sig ned for hende, hvor hun sad, og kyssede hendes hånd, og jeg fulgte hendes eksempel.

"Men vil De, min kære pastor! også kunne tåle den gamle svigermoder i Deres nærhed?" sagde madame Lund.

"Det er netop noget, som Agathe og jeg ville bede Dem om, og som vil gøre vor lykke fuldkommen," svarede jeg. "Var De min egen moder," vedblev jeg smilende, "så kunne det jo være, at det måtte undgås. De kender vel nok det slemme udsagn om "mandens moder"? Jeg håber til Gud, at vi tre nok kunne bygge et fredens paulun, som Himlens engle ville skue ned til, om ikke med misundelse, så dog med et længselsfuldt velbehag!"

Madame Lund rejste sig, omfavnede først mig og lagde derpå sine hænder bag min og Agathes nakke og trykkede vore læber sammen.

Vi lod os det ikke sige to gange.

P.S. Den store begivenhed blev naturligvis ikke længe en hemmelighed for sognets beboere; og et par dage efter min forlovelse modtog jeg endogså et rimet brev fra degnen

Vinghoff. Det var skrevet med de sirligste, krusede bogstaver og prydet med initialer i alle farver. Den skikkelige husardegn lykønskede mig i de hjerteligste og skønneste udtryk, han kunne finde på; men han lod mig tillige så småt forstå, at han mente også selv at have haft en finger med i spillet, da skæbnen så venligt så til mig.

I forgårs forenede jeg i kirken min barndomsven Caspar med hans lille, buttede brud, til stor tilfredshed for farbroderen og mange andre.

Vi så slet ikke siden noget til den engelske kaptajn. Han var straks efter vort rencontre rejst til byen. Der havde han ladet sig indføre i den familie, hos hvem frøken Eline N. opholdt sig, og hos hende søgte han – vistnok overilet og uoverlagt – at finde trøst for sine nederlag her. Men det lykkedes ham ikke. Også af hendes hånd modtog han en velflettet kurv.

Om tre uger vil vor elskværdige, gamle provst indføre mit navn på listen over de lykkelige ægtemænd.

Kære Poul! Jeg ved, at det glæder dig at erfare noget om al den Himlens nåde, der i nådsensåret er strømmet ned over mig; det tvivler jeg ikke om. Men om min beretning i sin form har tilfredsstillet dig, er et andet spørgsmål, hvis besvarelse ikke så lidt foruroliger mig, der så godt kender og så tit har frygtet din strenge kritik!

Din

B.

Et vendepunkt

Tilegnelse

Da jeg nu ej er hjemme,
jeg ønsker, – det er sandt og vist,
at ej man skal mig glemme, –
det var mig altfor tungt og trist.

Derfor gå disse blade
til dem, som hist på Danevang,
på Sjællands ø, den glade,
tit lytted venligt til min sang.

Jeg er – jeg bør ej lyve –
ej smittet her af fremmed sæt;
nær ved de firsindstyve
man smittes heller ej så let.

En hilsen sender jeg til
Løvstræde og til Højbroplads;
to steder, som jeg ej vil
forglemme for parisisk stads.

Her drikker blod af ranken
jeg i et gæstmildt fremmed land,
men læskes tit i tanken
af Kirsten-kildens svale vand.

Nu ser jeg aldrig bøgen,
men for min tanke står den her
så frisk, så kær, – at søge'n
behøves ej, – den er mig nær.

Derhjemme står vel hesten
med reseda omkring sin fod;
dog her vi ånder næsten
en luftning lige sød og god.

Jeg elsker Østergaden
og Hallandsås og Gammel Strand,
jeg elsker hele staden
og *alting* i det kære land.

Tit synes jeg i drømme
at høre i den stille nat
vor nattergal udstrømme
sit elskovskvad i Ordrups krat;

og glemmer ingensinde
hvert solblink og hvert stjerneskær,
som fik mig til at finde,
at hjertet ret kun leved dér.

Men det blev dog min vilje
at færdes her og her at dø;
sig mig: "*Ou peut-on être mieux
qu'au sein de sa famille?*"

Paris, i maj 1876.

C. W.

Prolog

Tre, fire år jeg havde levet
så glad, så fredeligt, så godt;
min lille præstegård var blevet
mig mere stolt end noget slot.

Jeg trådte uden angst og gispen
op til mit alvorsfulde hverv,
tilfreds, – og det blev også bispen,
som ellers var lidt streng og djærv.

Hvert mit besøg i sognets skoler
blev mig en lysttur, thi hver gang
man øjned mig, som unge foler
mig børnene i møde sprang.

Hos inderster, hos gårdmænd rige,
hos krøblinger i fattighus
jeg tog mig for at blive lige
så kær som nogen gildesrus.

Min mark, min eng dem overlod jeg
Jens Avlskarl selv at sørge for;
han vidste jo, ej sligt forstod jeg,
og spildte ej på mig ét ord.

En jomfru havde jeg, en gammel,
lidt døv, lidt dum, – men aldrig stum, –
i orden holdt hun husets skrammel
i hvert et stort og lille rum.

Umyndig? Ja! – kun i min have
jeg stod som enevældig drot;
jeg kunne plante, så og grave, –
og alting lykkedes mig godt.

I vår hos mine roser så jeg,
i høst hos mine pæretræ'r,
det var, som måtte de tilstå mig,
jeg nok var duft og frugten værd.

Hos mig der kom kun sjældent gæster,
og, tænk en gang! – man knap det tror,
ej herremænd, ej heller præster
fik lokket mig til l'hombre-bord.

Én kvinde dog mig tit besøgte
med kærlighed ved nat og dag,
men ødte derved ej mit rygte, –
ja, det er nu en egen sag!

Hun kom, når blot min længsel ville,
selv kom hun ukaldt mangen gang
og lærte mig med blomst og trille
at smykke lidt min simple sang.

Hun kom usynlig fra den sfære,
hvor hun med otte søstre bor;
for ét minut hos mig at være
forlod hun deres skønne kor.

Og hvert minut, som hun mig skænked,
nedlagde i min sjæl et frø,
som jeg bevarede ukrænket,
at ikke goldt det skulle dø.

Så planted jeg i mange blade
en flor, kun mærket med et **B.**;
og redaktørerne blev glade,
når de mit bogstav fik at se;

Thi det, som kaldes for kritikken
tog altid fløjelsvanter på,
når den, i påsyn af publiken,
igennem soldet mig lod gå.

Når stundom så avisen bragte
en venlig tak for spil og sang,
– en tak, der ej var at foragte, –
så vaktes atter cit'rens klang.

– Det var mit livs idyl, – men livet,
lig luften, aldrig holder ro;
og sjældent blev det nogen givet
i fred at nå til fredens bo.

Et vendepunkt vi stundom møde,
og – om vi ville eller ej –
en fremmed magt os tit kan nøde
at træde på en fremmed vej.

1

Jeg sad i mit såkaldte studerekammer. Det var i slutningen af juni måned i det Herrens år 18––. Himlen var blå og luften stille, mild og varm, og min stemning var i god harmoni med vejret. Min stue vendte ud til haven, det ene vindue stod åbent, og en strøm af mildhed og sød blomsterduft kom ind til mig. Det var ret, som om mine nelliker, aurikler, levkøjer og roser ville takke for al den gode røgt og pleje, de havde fået af mig.

Jeg var netop blevet færdig med at renskrive og ordne mine på flere steder adspredte vers til en samling, som jeg havde i sinde at tilbyde en anset forlægger i byen, hvis bekendtskab jeg som student havde gjort.

Samlingen var, til min forundring, blevet et ganske net lille manuskript; og jeg gjorde allerede så småt overslag over, *hvor* jeg ville anbringe de få, men store sedler, som det skulle indbringe mig. Der var huller nok!

Et digt, som ganske passede til min stemning i øjeblikket, havde jeg udtaget af bunken for at forandre et par småting deri. Den første couplet lød som så:

> Fuglesang og blomsterduft
> fylde vårens milde luft,
> rosens kinder gløde;
> alt er længsel, liv og lyst!
> Hjertet aner i mit bryst,
> hvad mig venter, når engang
> tvende læber søde
> vil til tak for hver min sang
> mine kærligt møde.

Med en forfatters faderlige – forfængelige? – velbehag læste jeg hele sangen, og ville just lægge arket ind på dets plads i det kostbare manuskript, da det bankede på døren, og husjomfruen trådte ind for at bringe mig posten.

Posten – det vil sige: *Berlingske Tidende*, *Dagen*, *Kjøbenhavns Skilderi*, *Litteraturtidenden* og nogle breve.

Brevene lagde jeg jo ganske roligt til side, især da jeg straks på det øverste i bunken så det betegnende K. T.; og gav mig med en rigtig landlig avisslugers appetit til at gennemlæse bladene. Da disse dog ikke just indeholdt noget, som særligt kunne fængsle mig, var jeg så nådig at tage notits af de forseglede papirer.

De to første konvolutter var fra min gode provst. Det ene brev bar mærket K. T., men det andet var en venlig indbydelse til en lille familiefest i hans hus.

Den ældste af hans syv døtre skulle om et par dage fylde sit tredivte år, og i den anledning ville han og hans hustru gerne se nogle gode venner og veninder hos sig.

Ikke sandt? det var en ganske anselig jomfruflok! Ingen blandt dem havde nogensinde gjort indtryk på mit uerfarne hjerte. Man påstår, at ingen poet kan ganske gå fri for anfægtelser af denne art; men jeg tror dog, at jeg har holdt mig fri. Hos én blandt provstens flok, den lille Maren, som var meget lidt køn, fik jeg dog øje for, at hun måtte have lidt mere godhed for mig end hendes seks andre søstre. Men jeg antog, at det var en naivitet, fordi jeg jo var af samme stand som hendes fader, af hvem jeg blev behandlet med udmærket venlighed.

De tre andre skrivelser var fra mig ligegyldige "venner" og forhenværende "bekendte".

Det sidste brev, jeg fik fat på, var i stort format, udskriften og seglet var mig aldeles ubekendte, og jeg åbnede det med en vis ængstelig nysgerrighed. Jeg havde ret! Det var

> En *deus ex machina*,
> en onkel fra Amerika!

En grosserer N. i byen – hans navn havde jeg aldrig før set eller hørt – meldte mig, at han fra et handelshus i "De nordamerikanske Stater" havde fået ordre at udbetale en sum penge til mig, som værende den eneste arving efter en dansk mand, der for nogen tid siden var død derovre, og som lovmæssigt havde testamenteret mig ovenmeldte formue; for en formue kunne det kaldes.

Grossererens brev var affattet i de mest smigrende former. Han var henrykt over at være den første, som bragte mig denne så glædelige efterretning. Han bad mig, når jeg snarest muligt kom til byen, at anse hans hus som mit eget, hvis jeg ville gøre ham den ære at være hans gæsteven; der stod et værelse til min rådighed i hans bolig, og en kuvert daglig ville være lagt for mig ved hans bord – etc. etc. etc. Brevet sluttede med de ord: "Jeg er enkemand, men mit hus er derfor ikke øde. Min datter, mit eneste barn, bestyrer alt med dygtighed, og hendes personlighed er husets liv og smykke."

Med al min mangel på praktisk blik var det mig dog påfaldende at bemærke, at grossererens brev var dateret tre uger før den dag, da jeg modtog det. Men jeg gjorde dog ikke videre refleksioner derover.

Imidlertid – jeg blev næsten forskrækket ved alt dette.

Onkel Carl! – Fra min tidligste barndom havde jeg bevaret et levende billede af ham. Han var en smuk, rank og velskabt ung

mand; jeg mindedes så tydeligt hans mørke hår, som han – efter den tids mode – bar i en tyk pisk i nakken. Jeg mindedes så godt, hvor livligt og *sømmeligt* han kunne spøge med de unge pigebørn, som var i pension hos min moder. Sømmeligheden – har jeg siden tænkt mig – kom dog nok mest på regning af den dybe respekt, han nærede for sin svigerinde.

Han forsvandt. Man sagde mig senere, at han formedelst nogle misligheder på et stort handelskontor i byen, hvor han arbejdede, havde måttet forlade vort eneste, elskede Danmark. Efter den tid havde ingen – mindst hans familie – hørt noget fra ham.

En formue! og til mig, den fattige præst?

Jeg måtte stoppe mig endnu en pibe, og jeg måtte to-tre gange lade jomfru Nielsen kalde på mig til min tarvelige frokost, før jeg ret kunne komme til besindelse.

Herved bør jeg dog være så retfærdig mod mig selv at erklære, at jeg slet ikke blev *glad*; – jeg blev kun forundret.

Da jeg imidlertid havde tænkt mig lidt om, tog jeg den beslutning, ganske sindigt, uden at overile mig, at gøre simpelthen, hvad der i dette sære tilfælde forekom mig rigtigt.

Jeg måtte sagtens personlig til byen, tænkte jeg.

Min provst med de syv døtre besøgte jeg da først; men jeg tog mig dog i agt for at sige ham den sande grund til min pludselige rejse. Til den mig meget velvillige biskop og til stiftamtmanden skrev jeg en ansøgning om tilladelse til i ubestemt tid at være udenfor stiftet. Tre af mine embedsbrødre i nabolaget, som også havde mange døtre, lovede mig venligst, at de i min fraværelse vekselvis ville overtage min dont i mit lille kald. Hvad kunne jeg forlange mere?

Otte dage efter at have modtaget det så mærkelige brev satte jeg mig en aftenstund på ageposten i F., kom over vandet til Sjælland og næste aften til ro i de *Tre Hjorte* på Vestergade.

Jeg hverken kunne eller ville benytte mig af grossererens gæstmilde indbydelse.

2

Da jeg næste morgen vågnede i min gæstgiverseng, faldt det mig først vægtigt på sinde, hvilket uventet, besynderligt skridt min skæbne nu havde taget. Hjemme havde jeg med sand eller tiltagen ro betragtet det vendepunkt, som jeg nu upåtvivleligt stod ved.

Nu fik min fantasi rigtig travlt på mange højst forskellige steder: Hvad ville min forlægger sige? hvilke dejlige bøger skulle jeg nu anskaffe mig? – ja, jeg lagde så småt planer til et nyt toilette, som jeg visseligt længe havde trængt til.

Klokken slog ni, og jeg skyndte mig i klæderne, tog mit dyrebare manuskript op af kufferten, og begav mig på vej til min tilkommende mæcenas, boghandleren.

Jeg traf ham hjemme i hans kontor. Han modtog mig højst artigt som en gammel bekendt, spurgte til mit befindende osv. og endte med at anbefale nogle hos ham udkomne nye, smukke arbejder.

Uden videre omsvøb afbrød jeg ham og sagde ham ligefrem, at jeg ønskede, han på sit forlag ville lade trykke en samling digte, jeg havde skrevet, og præsenterede ham straks mit tilsyneladende temmelig store manuskript.

Ved disse ord så jeg, at mandens ansigt pludseligt fik et meget alvorligt – betænkeligt udtryk. Han trak næsten umærkeligt på skulderen, og det forekom mig, at jeg hørte et par naive udtalelser, såsom: "Digte? – ja, ser De! – Digte? – nu? nej – ja – ja!" – men disse ja'er var ikke bekræftende, men højst tvivlsomme.

Men da jeg havde rakt ham pakken, og han hastigt og hensynsløst havde revet omslaget af og læst det meget sirligt skrevne titelblad, som bar mit navn tillige med mit pseudonym, forandredes pludselig hans mine, og han var så ubesindig at udbryde:

"Hvad? Er det *Dem*? – er De **B.**?"

Da jeg i al beskedenhed vedkendte mig at være **B.**, så vedblev han med uforsigtig iver:

"Jeg tager med fornøjelse Deres bog på mit forlag. Den skal straks blive sat og i *meget* kort tid udkomme. Ønsker De et forskud på honoraret" (hans tilbud var mærkværdigt stort), "så står det til tjeneste."

Da jeg heldigvis ikke just var *au sec*, så blev det aftalt mellem os, at jeg fik det hele honorar først, når bogen kunne udbydes til salg.

Så skiltes vi ad med strålende smil, som om vi begge havde gjort en *god forretning*.

Klokken var alt blevet elleve, da jeg forlod boghandleren; og da jeg hverken vidste eller tænkte på, til hvilken tid man turde hjemsøge en velfornemme grosserer, så begav jeg mig ganske langsomt og glædende mig ved at gense de mange, mig så velbekendte gader og steder, hen i V., hvor grosserer N. boede. Jeg gik ind ad porten i en stor, smuk gård, op ad trappen, så på en dør hans navn og trak i klokkestrengen. Det varede temmelig længe. Endelig hørte jeg en dør åbnes, og i entreen lød der trin og raslen som af en kvindekjole. Men trappedøren blev endnu ikke åbnet.

Jeg ringede endnu en gang stærkt på.

Døren blev åbnet, som om det skete med en vis anstrengelse, og for mig stod en lille, ung dame i en snehvid morgendragt, som stærkt fremhævede hendes farvede teint. Men ved første øjekast så jeg, at man vanskeligt skulle finde en kvindelig skabning mere fuldendt skøn fra top og til tå.

Men hendes dejlige ansigt og de ligesom af forfærdelse vidtåbne, sorte øjne gjorde på mig et så sært foruroligende indtryk, som jeg ikke kan beskrive. Hun spurgte hurtigt, ængsteligt:

"Hvem er De? – hvad vil De?"

"Jeg ønsker at tale med hr. grosserer N.," svarede jeg.

"Han er ikke her," sagde hun og trådte hurtigt et skridt tilbage.

"Hvor og når tror De da at jeg kan træffe ham?" vedblev jeg.

"Det ved jeg ikke," sagde hun og var nær ved at lukke døren, – "ja, måske i kontoret, nede i stuen."

Jeg ville bukke for hende, men hun slog døren i for min næse, og, hvad jeg tydeligt hørte, da jeg gik ned ad trappen, drejede nøglen i hovedlåsen to gange om.

I kontoret *nede i stuen* var manden heller ikke at finde. Man kunne der ikke bestemt sige mig, når han var at få i tale. Jeg lagde mit kort hos prokuristen, som så på mig med et vist, mig dengang uforståeligt, ironisk blik, og så gik jeg.

3

Da jeg var kommet ned på gaden og ville gå hen i studenterforeningen i Boldhusgade, var det så heldigt, – eller uheldigt, – at jeg skulle møde én af mine gamle bekendte, som var blevet embedsmand i byen.

Han så mig komme ud fra den store gård og råbte alt i frastand: "Hvad Fanden! er du her? Og hvad har du dog at bestille i *det* hus?"

"Det var da et underligt spørgsmål," svarede jeg; "det ser jo næsten ud, som om det var farligt at træde over den dørtærskel."

"Å ja," vedblev han, "det er, som man tager det. Ser du, *huset* er jo meget elegant og ser jo meget solidt ud, så det vil vel ikke falde ned over hovedet på dem, der træder derind. Men det kunne dog nok være, at man burde betænke sig to gange, inden man ringede på."

"Hvad mener du? hvad skal den passiar sige?"

"Den passiar skal sige, at hvad der lever i dette palæ, er ganske aparte, – nej, aparte er et slet udtryk, – jeg vil hellere sige noget fantastisk, ubeskriveligt, og dernæst noget meget upålideligt. Det upålidelige er faderen, hr. grosserer N.; det fantastiske er hans datter, frøken Betty. Da jeg *nok* kan begribe, at du i din ensomme bolig ovre i det land F. ikke har kunnet følge med de store begivenheder her i byen, så vil jeg være så nådig at fortælle dig, hvad jeg ved om dette palæ og dets beboere; men – vel at mærke – hvad jeg beretter dig, er kun et *som man siger*".

"For omtrent tredive år siden skal denne grosserer N. være *rendt* herfra, – hvorfor? det ved man ikke nu at sige, – og hans flugt gik til Amerika. Omtrent for syv år siden kom han her tilbage, etablerede sig som købmand og gjorde betydelige forretninger ved hjælp af en formue, som han, efter sigende, havde medbragt. Han gjorde straks et elegant, men ikke stort hus. I samme hus regerer først og fremmest hans datter – siger man – og så tilsidst han selv – lidt! I New-Orleans, hvor han må have fundet lejlighed til at erhverve noget, giftede han sig med en mulatinde, som skal have medbragt en meget stor medgift; og frugten af dette ægteskab er da denne frøken Betty, hvis fødsel kostede moderen livet, og som nu stråler her. Dette pigebarn havde lige til sit ellevte-tolvte år i New-Orleans kun været omgivet af farvede slavinder og havde dertil haft til opdragerinde en *aflagt*, fransk guvernante. Det er altså intet under, at hun kom hertil ganske rå, – jeg skulle måske hellere sige *vild*. Imidlertid har hun – efter sigende – med livlighed og gode evner og ved gode lærere let sat sig ind i vore hjemlige forhold, og skal nu f. eks. tale og forstå vort gode danske tungemål så godt som nogen dame her i byen, og" – lagde min ven til – "måske endog bedre og renere. Hun læser – siger man – en umådelig mængde dansk, især digte, – ja, hun siges at sværme for én af vore mange versemageres rim, ja, for hans person, som hun ikke kender, end ej af navn. Kun en eneste gang har jeg set hende; det var på et bal. Da jeg nu ikke mere giver mig af med at danse, så blev jeg ikke præsenteret for hende og talte ej med hende. Men jeg havde tid til at se på hende, og det var nok umagen værd. Hun er en vidunderlig skønhed, om jeg tør bruge dette højtravende udtryk. Og så var

hun naturlig og skabede sig ikke. Hun *dansede* virkelig; det morede hende, og hun *kunne*! Hun *spadserede* ikke *en française*, som de andre af byens damer, der af dum misforståelse mener at kompromittere sig ved at vise en erhvervet færdighed. Hvor jeg hader dette skaberi! *Hende* klædte dansen allerkæreste. Et så fuldendt skønt kvindeligt legeme skal man længe lede om og sjældent finde. Yppigt og kraftigt og dog fint og ædelt!

Hvad du har at bestille i hint store palæ, det kommer jo ikke mig ved. Men tag dig dog lidt i agt! Der lurer to dæmoner: den ene er farlig for en uskyldig, uerfaren ungersvend, – jeg ville sige pebersvend, – den anden fare er næppe farlig for dig, da jeg ikke kan tænke mig, at du gør i bomuld eller andre vestlandske artikler. Men nu farvel! til vi ses igen. Du kan sagtens ikke blive her længe og overlade din fårehjord ganske til sig selv."

Han trykkede smilende min hånd og drejede om i en anden gade uden at oppebie noget svar på sine forskellige spørgsmål, hvilket han naturligvis heller ikke havde fået.

4

Da jeg efter et glædeligt besøg i Studenterforeningen og efter et tidligt middagsmåltid hos Pierre Foussanée på Østergade kom hjem i mit logis på Vestergade, forefandt jeg på mit bord en i højst smigrende udtryk affattet skrivelse fra grosserer N., hvori han udbad sig æren af mit besøg hos ham næste dag til middag.

Denne invitation kom mig lidt ubelejligt. Min garderobe var temmelig slet forsynet; og *den* gang – det er nu nemlig henved halv hundred år siden – var det endnu ikke muligt i byen at gå ind i en herreekviperings-forretning med støvler uden såler og forslidte bukser, med buglet hat og uden handsker, og så komme ud derfra på gaden i skikkelse af en gentil kavaler.

Næste dags eftermiddag gjorde jeg da et så tåleligt toilette, som min kuffert formåede, og da klokken slog fem, gik jeg med en flov, urolig følelse hen i V. og ringede på i *palæet*.

En elegant lakaj åbnede døren, modtog min stok, men smilede lidt spydigt, da jeg også ville række ham min hat; jeg beholdt den altså.

Da tjeneren, til min store forundring, havde råbt mit navn ind i salen, hvis dør han åbnede for mig, kom jeg da ind.

Straks kom der da fra salens baggrund en lille, højst elegant klædt, ældre herre med snehvide hår på hovedet, hen imod mig og strakte begge arme ud, som om han ville modtage en gammel bekendt eller et søskendebarn.

Han førte mig ved hånden, idet han ideligt forsikrede mig om sin glæde ved at se mig, hen til den unge dame, som jeg alt én gang havde set, – hans datter, – og priste sig selv og hende lykkelige ved at kunne gøre mit bekendtskab.

Hun modtog mig vel med høflighed, men tillige med en fornem, isnende kulde, der stærkt stak af mod faderens overdrevne varme. Mens jeg henvendte et par ord til hende, som hun ikke besvarede, betragtede jeg hende opmærksomt, og jeg måtte sande min vens udsagn, at man vanskeligt ville kunne finde nogen dejligere kvindeskikkelse. Dertil kom, at datidens damedragt ikke skæmmede, men snarere fremhævede de skønne naturlige former.

En gammel, men pyntet tjener med en serviet over armen trådte ind ad en dør, bukkede og sagde højt: "Bordet er dækket!"

Grossereren bad mig – spøgefuld – at byde "husets herskerinde" min arm. Hun berørte med sin fine hånd næppe mit ærme, og så måtte jeg næsten sidde stum og tavs ved det yppige bord; thi hver gang jeg forsøgte at henvende et par ord til min borddame, så havde hun straks ét eller andet at befale de tre lakajer, som – foruden den pyntede gamle – opvartede vort af højst ti personer bestående selskab; – eller hun spurgte, i tre forskellige sprog, med stor interesse miss Jane, mademoiselle Melanie, eller fräulein Dorothea, hvorledes det stod med en kanariefugl, en kat eller en fætter. Jeg fandt mig snart ganske tåleligt i denne tilsidesættelse, og gjorde mig min bedste umage for at finde en slags oprejsning i det rigtbesatte bords fade og flasker. Dette kunne til en tid være godt nok; men da jeg her havde gennemgået alle kapitler fra suppen til en jussteg og en isbudding, og jeg så troede, at forestillingen var endt, så begyndte jeg at kede mig. Alle de andre bordgæster var gamle bekendte og talte livligt med hinanden uden at tage mindste notits af min ringhed. Jeg var med mine tanker da næsten fraværende; *da* kom først *stegen*! Da den blev budt om, blev jeg

vækket ved at grossereren slog på sit glas, rejste sig, og på en – for mig i det mindste – latterlig måde udbragte min skål med en så rørende patos, som om jeg havde været hans kæreste slægtning eller hans bedste ven.

Hans tale – om den kunne kaldes så – var da også i den grad forskruet og eksalteret, at den fremkaldte en vis forlegen alvor på gæsternes og et ironisk smil på datterens dejlige ansigt, hvilket hidtil havde været alt andet end smilende.

I "velvalgte udtryk" – det vil sige – i et par tørre, korte ord takkede jeg for skålen; og da vi så endelig havde fået den uendelige dessert, og champagnen tillivs, blev taffelet hævet.

Min borddame rendte fra mig uden videre ceremoni; det så ud, som om hun skyede mig mere end pesten.

En ypperlig mocca og en duftende curaçao endte banketten; men jeg nægter ikke, jeg tænkte på mit studerekammer og på min store merskumspibe.

Grossereren præsenterede mig et spader es. Men jeg spiller aldrig. Dette er ikke af dydighed. Jeg har nemlig aldrig kunnet lære at begribe systemet i noget som helst spil, – så dum er jeg, – og heller ikke har jeg kunnet komme til at forstå, at det var morsomt at spille kort. Hasard? ja, det var nu en anden sag!

Jeg måtte altså nøjes med det øvrige selskabs selskab, eller rettere sagt, dette med mit.

Vi, som ikke spillede, – henved syv, otte personer – lejrede os om et rundt bord, og så begyndte passiaren, som jeg dog næsten måtte assistere ved som stum person. Jeg lagde mærke til, at frøken Betty tog sig den mageligste plads i sofaen, trak det højre ben op under sig, og lagde sig tilbage, som om hun

havde i sinde at sove, og det lod virkelig til, at det var hendes agt.

I vor lille kreds var der en person, jeg ikke før havde lagt mærke til. Det var en ikke ung herre med et meget alvorligt udseende, som stadigt talte litteratur. Damerne – så nær som Betty, der tav stille – var altid af hans mening. Han måtte altså være *noget*.

"Har mit herskab," sagde han smilende, "set *Dagen* for i dag? Der står et rigtig mesterligt digt!"

"Af hvem er det digt?" spurgte frøken Betty langsomt, og kritikeren nævnede et mig ubekendt navn.

"Å," råbte hun, og det højre ben kom rask ned på gulvet, "han kan gå hjem og lægge sig! – nej, ingen – ingen er her i den store sværm af rimere, som mindre fortjener at skattes end *han*. Er han en digter? En sanger? *synger* han? Nej, – som han selv siger, han '*skriver* sin længsel, *skriver* sin kval'. Lad mig være fri for en sådan skrivende sanger! O, min Gud! Én – kun én er der nu, som ganske fortjener at kaldes sanger!"

"Hvem er så den, der er så lykkelig at nyde Deres beundring?" spurgte kritikeren, mens de tre fremmede damer smilende så på hende.

"Naturligvis **B.**!" sagde frøken Betty og hævede sit dejlige, af sorte lokker omkransede hoved, idet hun kastede kys med begge de små hænder ud til alle verdens hjørner. "Ak, vidste jeg, hvor han er! kunne jeg få ham at se! *Det* er en mand, – en rigtig mand! O, kunne jeg mødes med ham, hvor skulle jeg da ikke – –"

"Betty! Betty!" lød det fra spillebordet.

"Papa!" sagde frøkenen, "det hjælper dig ikke! Kun han, ingen anden! Alt andet er umuligt! Kun han! Dine planer er aldeles uudførlige!"

"Betty! Betty!" lød det endnu en gang.

Den ene af de fremmede damer, som var forsynet med en vifte, skjulte sig bag denne; de andre to så meget andægtige ned på gulvet.

Jeg selv – jeg stakkel – sad jo som på nåle, eller rettere som på gløder. Jeg ville, kunne og burde jo ikke i et sådant øjeblik give mig selv an som den omtalte **B.** Det var mig en usigelig pinlig situation, og jeg følte mig hjertelettet, da jeg så, at de gamle herrer opgjorde deres mellemværende, og at vi, efter at have fået en kop the, uden videre kunne gå hjem.

Grossereren havde hele tiden ikke talt et ord til mig om *vort* mellemværende.

Da jeg ved salens udgangsdør ville hilse på den unge værtinde, vendte hun sig pludseligt til én af de tre andre damer og spurgte hende: "Hvad syntes du om min jussteg? var den ikke fortræffelig? Sådan et dyr!" – og lod mig stå.

Lidt forundret over grosserens tavshed, og lidt forstemt ved den nydelige, unge piges opførsel imod mig, som var så forskellig fra den livlige venlighed, hvormed hun kom alle de andre i møde, gik jeg da gennem Nygade og – som af gammel vane – ind til Pedrin, lod mig bringe et stort glas stærk punch og bladede i nogle aviser. I en af disse så jeg – hvad senere er kommet mig ihu – en artikel om et amerikansk, stort handelshus' fallit. Navnet syntes mig bekendt; men da jeg ikke gjorde forretninger i bomuld, så tænkte jeg ikke videre derpå.

5

Jeg lod nu nogle dage hengå uden at nærme mig min grosserer, og han nærmede sig heller ikke til mig. Dog da jeg i otte dage, hvilke jeg havde anvendt til besøg hos *andre* gode venner, navnlig i biblioteket på Rundetårn, det kongelige bibliotek og Studenterforeningen, endnu ikke hørte noget fra ham, så besluttede jeg mig da – skønt meget nødigt – til at aflægge ham en visit.

Jeg gik da hen til hans palæ og begav mig først ind i kontoret, hvor jeg på den tid håbede at træffe ham.

Han var der ikke, og man sagde mig, at jeg vistnok ville finde ham ovenpå.

Da jeg trak i klokkestrengen *ovenpå*, blev døren mig åbnet af én af de skrammererede tjenere, som jeg havde set ved middagsbordet.

Jeg sagde ham, at jeg ville tale med grosserer N. Han så op og ned ad mig og svarede tørt: "Ja, måske er han at få i tale. Jeg vil se!" Derpå gik han ind i det næste værelse, hvor der førtes en livlig, højrøstet samtale, og lod døren stå halvåben.

Mens jeg stod der og ventede, kunne jeg ikke undgå at høre frøkenen i en, som det forekom mig, oprørt stemning udråbe disse ord: "Nej, papa! – nej! Der er han! Det er ham! Jeg *kan* ikke! Jeg *vil* ikke! Han er afskyelig! Der er kun én i verden, – ak, kun én!"

Grossererens stemme hørtes ikke.

Tjeneren kom tilbage og bad mig meget ærbødigt at træde ind.

Da jeg kom ind, fo'r frøkenen mig til min store forundring venligt smilende i møde, greb min hånd og pegede på sin fader, der – som det så ud til – noget forknyt sad i en lænestol og purrede i sine hvide hår.

Han rejste sig, trykkede min hånd og satte sig igen.

"Pastor! De ved ikke," sagde han i en tone, som skulle være spøgende, "hvilken ulykke det er at have en alt for elskværdig datter!"

"Mener du mig?" råbte Betty, "er jeg elskværdig? Deri tager du højligen fejl! Jeg er ikke elskværdig, ikke engang mod dig. Men det er også din egen skyld. Elskværdig ville jeg være, hvis den, jeg alene kan elske, gjorde mig *værdig*!"

Jeg kunne under denne samtale naturligvis ikke komme frem med mit store anliggende.

Den unge dame vedblev: "Papa! vær nu fornuftig, som du så tit siger til mig! Vær nu fornuftig! Hvor kan du forlange, at jeg skulle tage til mit livs ledsager og styrer én, som jeg sket ikke kender? Og hvorfor, af hvilken grund vedbliver du så hårdnakket at forlange det? Det begriber jeg ikke. Nej, skaf mig min **B.**, så er historien ude, thi ham kender jeg. Så får du ro og jeg fred og glæde. Men denne ene, som du partout –" her tilkastede hun mig et lynsnart blik, "denne ene er umulig!"

Med ét sprang hun op fra den stol, hun sad på, og næsten skreg: "Nej, papa! så grusom er du ikke, hvor grusom du ellers bilder dig ind at være. – O, når *han* mødte mig, når jeg mødte ham, så ville jeg kaste mig i støvet for hans fødder, – nej, jeg ville kaste mig *sådan* på hans skød," – og med disse ord satte hun sig rask på faderens knæ – "og jeg ville *sådan* favne ham og *sådan* kysse ham og takke ham, som jeg nu favner og kysser og

takker dig! O, papa! Vær sød! Lad mig være fri, til jeg finder *ham*!"

Det gjorde mig så ondt at se endogså tårer i det stakkels pigebarns øjne. Hvad var her ved at gøre? Jeg vovede ikke at foretage noget. Jeg havde også ondt af faderen, som sad der med et næsten fortvivlet udtryk i hele sin holdning.

Min nærværelse ved denne fortrolige scene mellem fader og datter forekom mig ikke ret i sin orden; jeg gjorde derfor hurtigt mine til at absentere mig, og grossereren gjorde ingen indvendinger derimod, – hvilket jeg dog havde håbet, for derved at få min sag bragt på bane. Det skete ikke dengang endnu, og jeg måtte igen gå med en lang næse.

I mit hotel på Vestergade satte jeg mig da pligtskyldigst til at underrette mine kære, tjenstvillige nabo-embedsbrødre om grunden til mit forlængede ophold i byen, – dog gjorde jeg dette med en vis forsigtig forbeholdenhed.

Mens jeg således – desværre uden endnu at have rådført mig med en lovkyndig, som måske kunne have forkortet mig min pinlige ventetid – havde ladet hengå flere dage, syntes jeg dog, så uerfaren jeg end var, at det varede mig for længe, inden jeg fik afgørelse af en sag, der for mangen anden end mig ville have stået som en *livssag*. Jeg foresatte mig altså, med mod i brystet, at gå til hr. N. og af ham fordre besked og afslutning af denne, som jeg mente, ganske simple forretning.

Jeg gik derhen. I kontoret var han som sædvanlig ikke, og der vidste man slet ikke, når han kom hjem, eller om han måske skulle kunne findes *ovenpå*.

Da jeg altså gik ovenpå, fandt jeg kun frøken Betty der alene. Hun modtog mig meget net, næsten venligt, og undskyldte, at

hun måtte vise sig for mig i morgentoilette. Hun var alligevel nydelig!

Mens hun selv næsten lå i sofaen med det højre ben op under sig, pegede hun på en stol og bad mig sidde der, til hendes papa, som hun troede, snart ville komme.

Der sad altså poeten **B.** lige overfor den dejlige, unge kvinde, der så uforbeholdent i hans påhør havde udtalt sig om sin excentriske begejstring for ham, – *alene* med hende, – men selv ingenlunde i en begejstret stemning.

Med ét begyndte hun: "Har papa talt til Dem om mig?"

Dette spørgsmål begyndte at gøre mig lidt opmærksom. "Det eneste, som Deres herr fader har været så venlig at sige mig om Dem, frøken Betty! var et par ord i det første brev, jeg fik fra ham."

"Hvad sagde han da om mig?" spurgte hun ivrigt og rynkende panden.

"Han sagde," svarede jeg smilende, "at De bestyrede hans store husholdning fuldkommen efter hans ønske, og at De gjorde huset smukt og livligt ved Deres personlighed. Det var det hele, og jeg har nu selv været vidne til, at han har sagt sandhed."

"Har han ikke sagt andet til Dem om mig? intet andet? Hvorfor har De da gjort en så *rolig* kur til mig? Tror De nogensinde at kunne vinde mig?" sagde hun, som om hun selv med flid trængte sig ind i en ophidset stemning.

Jeg var mig bevidst, at jeg på ingen måde havde *gjort kur* til hende; men hendes udtalelse begyndte at klare mig en gåde.

"Enhver," svarede jeg, "som kommer i Deres nærhed, måtte jo være blind, hvis han ikke fik øjet op for Deres fortrin; men,"

lagde jeg til i alvor og uden malice, "der var dog mulighed for, at denne **B.** Ikke var den, der kunne stemme med Dem eller De med ham."

Ingen vidste bedre end jeg, at dette var tilfældet.

"Å, passiar!" sagde hun i en tone så vild, at jeg blev ganske forfærdet; "det har ingen nød. Jeg vil vise Dem, hvordan og hvad jeg er, – og bede Dem aldrig at gå ind på min faders urimelige planer."

Hun rejste sig fra sofaen, hvor hun lå, og lukkede i lås værelsets to døre.

Derpå satte hun sig igen på sin plads, pegede på mig og råbte: "Se nu! sådan er jeg skabt!" og lod mig i det samme se sit ben lige til knæet, – et ben, så dejligt! – jeg burde have vendt mig om, gået ud; nej, jeg *så*, og tillige bemærkede jeg, at der i hendes strømpebånd sad en lille, sleben, spansk dolk.

Hun rejste sig igen og pegede på sit ansigt: "Se, sådan ser mit ansigt ud, som De nu har stirret på så længe. Men hverken min skabning eller mit ansigt skal tilhøre nogen anden end én og som jeg elsker, – og Dem elsker jeg ikke, nej jeg hader Dem!"

Jeg blev aldeles forfærdet ved disse brutale ytringer af den unge dame; jeg fattede mig imidlertid og sagde så tørt og alvorligt, som det var mig muligt: "Frøken N.! *dette* har jeg hverken fortjent eller forskyldt!" og greb min hat for at komme bort fra denne uhyggelige scene; men hun råbte næsten i en vild tone: "De bliver her, til papa kommer, – så kan vi tale – tale – – *Der* kommer han!" hviskede hun og løb ind i et andet værelse.

Jeg stod midt på gulvet med min hat i hånden, ganske forvirret og betaget af, hvad jeg havde set og hørt, da

grossereren greb i døren. Den var jo aflåset, og jeg måtte da lukke ham ind.

Forundret så han sig om i stuen, men med et betydningsfuldt smil, – et smil, som min vakte mistanke og den halve vished, jeg nys havde fået, nu lod mig forstå.

"Hvad for noget! Er De her? og alene?" sagde han ganske ugeneret, "og hvor er *vor* Betty?"

"Deres frøken datter," svarede jeg så roligt, som det i dette øjeblik var mig muligt, "forlod værelset nu."

"Nå?" sagde papa, med accent på dette "Nå?" og som det forekom mig i spændt forventning om at få noget interessant at høre.

Jeg var nær ved at give ham på dette "Nå?" et svar, som han ville have undret sig over, men jeg betænkte mig dog, jeg tog mig sammen og gjorde ham et spørgsmål, som jeg desværre måtte frygte for var mere betydningsfuldt for ham end for mig. Jeg ville vide noget om den sag, der ved hans opfordring havde ført mig til byen, og hvis afgørelse jeg nu syntes han med forsæt opsatte fra dag til dag.

Grosserer N. studsede øjensynligt ved dette mit spørgsmål, som jeg gjorde ham i en høflig, ikke streng, men meget bestemt tone, der måtte antyde ham, at jeg forlangte og ventede et afgørende svar.

"Hvad har De sagt til Betty? og hvad har hun sagt til Dem?" sagde hr. N. undvigende og næsten hviskende.

Jeg kunne ikke bare mig for et smil ved at se den ængstelige forlegenhed, hvormed han fremførte dette spørgsmål.

"Hr. grosserer!" svarede jeg, "jeg har ikke sagt andet til Deres frøken datter end "goddag" og dernæst spurgt efter Dem.

Frøkenen vil sagtens ved lejlighed selv meddele Dem, hvad *hun* har tilladt sig at sige mig."

Han så forvirret på mig, lagde begge hænder på ryggen og gav sig til, ligesom i dybe tanker, tavs at tage sig en promenade op og ned i stuen.

Dette blev mig for stærkt. Jeg gentog, noget strengere i form og tone, mit spørgsmål og udbad mig et svar *straks*.

Han standsede i sin promenade, så smilende på mig, – men det var, syntes mig, et *tvungent* smil, og sagde: "Ja, ser De, det gør mig virkelig ondt, – jeg havde ikke tænkt mig, at De så snart, – dersom jeg havde vidst, – nej, ser De, der er nogle omstændigheder, – formaliteter ville jeg sige –"

Her afbrød han sig selv med ét: "De bliver da vel her endnu en otte dages tid? Så skal alt være i bedste orden."

Jeg havde allerede tilbragt næsten en måned i byen; imidlertid troede jeg dog, at jeg turde forlænge mit ophold der endnu disse af grossereren forlangte otte dage, og svarede derfor: "Nu vel! som De ønsker; men så vil jeg også være sikker på at kunne vende tilbage til mit hjem. Hvis ikke, må jeg overdrage min sag til en ven."

Han rynkede panden og hviskede: "Ganske vist! ganske vist!" ligesom lidt hjertelettet, trykkede min hånd og havde nær skudt mig ud af døren, hvis ikke min egen lyst til at komme bort havde hjulpet mig ud.

6

Da jeg kom hjem i de *Tre Hjorte*, satte jeg mig i min hårde, med hø stoppede kanapé, men jeg kan ikke sige, at jeg just sad der i en rigtig god stemning. Jeg turde med rolig samvittighed sige mig selv, at jeg ikke var forelsket i det smukke, vilde pigebarn og aldrig kunne blive forelsket i hende; og allermindst kunne jeg lægge mig til last nogensinde eller på nogen måde at have gjort "kur" til hende. Dette var noget, som hendes frygt for faderens planer og hendes egen fantasi havde ladet hende se. *Det* syntes mig tydeligt.

De exorbitante midler, hvorved hun søgte at gøre mig klart, at jeg ikke havde noget at vente, og at faderens plan og forslag ikke kunne være *mig* til nytte, tilskrev jeg naturligvis hendes blandede herkomst og hendes tidlige ungdoms opdragelse mellem farvede slavinder og alt det, som dermed er forbundet.

Men faderens opførsel? Jeg var dengang, hvad jeg endnu er, kun lidet inde i denne verdens praktiske forhold, og ifølge mit fattige, naive omdømme måtte jeg dog næsten komme til den slutning, at grosserer N. enten var en uheldig spekulant eller en kæltring.

Det sidste ville jeg så nødig dvæle ved; han forekom mig så åben, ærlig, naturlig i hele sin optræden, og den uforbeholdne venlighed, hvormed han var kommet mig i møde fra først af, havde også bestukket mig. At han var noget svag i sine forretninger, kunne jeg nok *tænke* mig; men hvad forstod jeg mig forresten på sligt?

Midt i disse lidet glædelige betragtninger blev jeg afbrudt ved en banken på døren. Jeg råbte: "Kom ind!" og en pige leverede

mig en stor pakke, der om formiddagen var bragt fra boghandler A., min forlægger.

Der var ti eksemplarer af min bog, hvoraf jeg alt for over otte dage siden havde korrigeret de sidste ark. Jeg følte en slags glæde ved at se disse smukke bind, det sirlige tryk, det hvide papir etc. etc.; men glæden varede dog ikke længe. Det faldt mig ind, at, når bogen måske meget snart blev udbudt til salg, ville det se underligt ud, hvis jeg ikke bragte et eksemplar deraf i grossererens hus. Men jeg kunne jo frygte for, at jeg derved måske kunne hos ham vække et håb om, at hans projekter, som nu på en så rå måde var mig åbenbarede, skulle kunne virkeliggøres. Og at dette var en umulighed, det vidste jeg selv så godt.

Var det da ubetænksomhed? var det en ussel forfængelighed? nok sagt desværre, efter et par dages forløb gik jeg op i grossererens hus med et smukt eksemplar af min bog i lommen, dog uden bestemt at tænke på, *hvem* jeg ville overrække det.

Jeg trak i klokkestrengen *ovenpå*. Som sædvanligt ville tjeneren absolut melde mig; og idet han gik ind, hørte jeg tydeligt grossererens ikke just blide stemme, der udtalte den – for ham meget betegnende, *dristige* sætning: "Du bliver her! Du *skal* se og tale med ham."

Så hurtigt som muligt bankede jeg på døren og trådte ind uden at have hørt et "Kom ind!"

Det så næsten sørgeligt ud derinde. Hr. N. kom mig rigtignok i møde med et ansigt, som skulle være smilende; men smilet var en fæl grimasse. Han trykkede min hånd, så det gjorde ondt, men sagde ikke et ord.

Frøken Betty sad – eller rettere sagt – lå i et sofahjørne med det ene ben, – det, som jeg havde set, – oppe under sig, og uden at mæle et ord så hun med sine store, sorte, afrikanske øjne på mig, som om hun i forbitrelse og had havde lyst til at *æde* mig, – som man siger.

Da jeg, Gud være lovet, turde være mig bevidst, at jeg intet havde gjort, der i mindste måde kunne fornærme eller endog kun fortrædige dem, så var det mig ikke så vanskeligt at bevare en rolig holdning.

"De agter da vel ikke, hr. pastor! at rejse herfra før den tid, vi sidst aftalte?" spurgte manden, øjensynligt håbende et bejaende svar.

"Nej, hr. grosserer!" svarede jeg med lidt malice, "jeg har endnu meget god tid."

Hans øjne blev ved dette svar mindre velvillige, end de før havde bestræbt sig for at være. Han tog en stol ved ryggen, slæbte den hen til sofaen, hvor hans datter lå, og tilkendegav mig ved en graciøs håndbevægelse, at jeg kunne sætte mig. Frøken Betty tav stille. Jeg satte mig ikke.

"Hr. grosserer!" sagde jeg med lidt anstrengelse, "tør jeg håbe, at De med samme venlighed, De altid har vist mig, siden vi blev bekendte, vil modtage denne bog, som jeg under mit ophold her nu har fået trykt?"

"En bog?" spurgte ham "og De er forfatteren?"

"Jeg kan ikke nægte *faderskabet*," svarede jeg.

"Å, det er vel prædikener!" sagde frøken Betty i en hånlig tone, næsten som var hun halvvejs sovende.

Grossereren åbnede bogen og udbrød: "Men Gud bevares! Det er jo vers! – Det er jo digte!"

Ved disse ord fik frøkenen liv.

"Hvad for noget? Digte?" råbte hun og sprang rask op fra sit leje. "Digte? Er De en digter? Hahahaha! Bild mig det ind! Lad mig se!" og hun rev bogen ud af sin faders hånd.

Nu fortrød jeg allerede at have bragt den usalige bog derhen; men nu var det sket.

Der stod da den unge dame med min lille samling sange i hånden. Hendes kinder glødede, hendes øjne lynede, og hele hendes fysiognomi udtrykte den højeste grad af hån og foragt.

Hun åbnede hastigt bogen, så ikke på titelbladet, men fæstede straks sit blik på den første, det bedste pagina, som hun traf på, og læste:

Fuglesang og blomsterduft
fylder vårens milde luft,
rosens kinder gløde;
alt er længsel, liv og lyst!
Hjertet aner i mit bryst,
hvad mig venter, når engang
tvende læber søde
vil til tak for hver min sang
mine kærligt møde.

Mens hun læste disse linjer, vendte hun sig flere gange til faderen og til mig, som om hun søgte en frelse. Hun hviskede: "Det er umuligt! *Han*!" og kastede bogen fra sig.

Med ét skreg hun, bleg som et lig: "Aldrig mine læber!" – og ville være styrtet om på gulvet, hvis ikke hendes fader og jeg havde grebet hende i vore arme og båret hende hen på en sofa.

Så fortvivlet jeg end følte mig ved det, jeg her havde foranlediget, havde jeg dog så megen åndsnærværelse at ringe

stærkt på en klokke, som utrolig hurtigt hidkaldte en kammerjomfru og et andet tyende, der da bragte hende til hendes eget værelse.

Jeg selv skyndte mig ud for at opsøge husets læge, hvis adresse man i hast opgav mig.

Forbitret var jeg på mig selv, som så ubetænksomt, ja desværre måske egenkærligt havde gjort et sådant skridt, nemlig *så* uforberedt at afsløre min pseudonymitet, hvilket måtte fremskynde en så uhyggelig, så grusom katastrofe. Alt, hvad jeg søgte at finde sammen til min undskyldning, det hjalp mig ikke. Jeg var næsten knust. Faderens tåbelighed var ikke nok til at berolige mig. På mig alene lå brøden, – syntes mig.

Da jeg den næste morgen tidligt gik hen for at høre til Bettys befindende, mødte jeg på trappen husets læge, en ældre mand, og på mit spørgsmål svarede han kun med et skuldertræk og den erklæring, at det endnu ikke lod sig bestemme, om hendes tilstand var af sjælelig eller kun legemlig beskaffenhed. Han ytrede endogså tvivl om at kunne bringe hende snart i en normal tilstand, ja, han anså det for nødvendigt at få hende bragt til et sted, hvor hun stadigt og konsekvent kunne erholde den for tilfældet passende behandling.

Jeg forlod doktoren og gik omkring i byen næsten uden sans og samling, og de midler til trøst og beroligelse af et fristet sind, som kunne bydes enhver god kristen, ville ikke slå til hos mig.

7

Naturligvis var min første gang igen næste dag til grossererens hus. På første sal sagde en pige mig med tårer i øjnene, at frøken Betty for et par timer siden var kørt bort til en anstalt for sindssyge. Da jeg ville vide mere besked om denne gruelige sag, gik jeg ned til kontoret; men døren var ikke alene aflåset, men *forseglet*! – og på gaden – på gaden fortalte man mig allerede, at grosserer N. var forsvundet!

Der stod jeg da! – i min dybt nedtrykte stemning var jeg dog så besindig at henvende mig til én af mine lovkyndige venner, en sagfører; jeg skildrede ham, uden at skåne mig selv, min hele situation i al dens nøgenhed, og forlangte at vide, hvad jeg nu havde at gøre.

Min ven svarede mig med et meget lidt beroligende smil: "Ja, ser du, denne gode grosserers hele forretnings gang har altid været meget skæv; og nu tror man, at denne vandring er endt. Men imidlertid – hvis du ønsker det – skal jeg efter bedste evne tage din sag i min hånd og bringe ud deraf så meget, som jeg formår. Du kan stole på min gode vilje."

At oppebie udfaldet og resultatet af min vens bestræbelser var vel ikke praktisk. Jeg besluttede derfor straks at rejse hjem, og med mit gode honorar for min bog i lommen, men ellers ligeså fattig som før, satte jeg mig da igen på ageposten. Den eneste rigdom, jeg bragte med, var såre underlige erfaringer.

Da jeg ved middagstid i en rød ekstrapostvogn kørte ind i min lille præstegård, kom min husholderske mig jublende i møde. Der var en strøm af velsignelser og nyheder både fra mit eget område og fra mine naboers – og alle næsten lige vigtige.

Alt var gået så godt, som jeg selv havde set: porthunden var sprunget op ad mig; min dompap havde jo, som sædvanlig, uden frygt taget hampefrøet af min finger; selv køkkenets stribede kat, hvem jeg, mente hun, ikke altid havde vist den tilbørlige opmærksomhed, kom mig nu spindende og med stift oprejst hale i møde. Og så min have? *den* skulle jeg nu bare se!

Jeg hørte adspredt på hendes foredrag, men jeg måtte tilstå mig selv, at jeg ikke syntes, det var *sandt*; for *mig* i det mindste.

"Det eneste," vedblev hun meget ivrigt, "som jeg ikke rigtig er fornøjet ved, det er, at jomfru Maren, De ved, provstens tredje yngste datter, som man siger er lidt skæv i ryggen, hvilket jeg dog ikke kan se, – hun har såmæn været her tre gange, mens De var borte. Den første gang sagde hun, at det var, fordi hun just kom kørende forbi, og så ville hun høre til dem. De andre to gange foregav hun, at hendes fader ønskede at vide, om jeg vidste, når De kom hjem igen. Hvor kunne *jeg* vide det? Nej, jeg kan forsikre Dem, – De må så sige, hvad De vil, – hendes besøg her var kun, fordi hun ville se efter, om alting gik til, som det burde. Og De kan dog ikke nægte, at dette var en sag, som alene kom mig ved. – Forresten," lagde jomfruen til, "er det jo en meget rar lille pige, som er god mod fattige, og det har hun jo også godt råd til; for hun har jo efter den tante, som hun er opkaldt efter, arvet ikke så få skillinger."

Det varede længe, inden min jomfru tillod mig at komme ret til ro. Hun var altid så skikkelig, og jeg kunne ikke føre det over mit hjerte at standse hendes meddelelsers strøm, der ellers ville have blevet hende en byrde.

Nu var jeg da hjemme – alene – og i ro?

Epilog

I ro? alene? – i mit indre
der lå en tåge, kold og mørk;
og ingen fremtidsstjerne tindre
jeg så, – men alting som en ørk.

Der svæved tyst for mine blikke
en kvindeskikkelse så sød;
og sagde den mig stakkel ikke,
at hendes ånd ved mig var død?

Jeg vidste nok, *hvor* jeg tør håbe
et værn for min samvittighed;
men lige besk er vemods dråbe,
som glider til mit hjerte ned.

Jeg havde gjort, hvad ej jeg burde,
fast hjerteløs og dum og rå;
af rædsel for mig selv jeg turde
nu ensom tænke knap derpå.

I haven gik jeg og betragted
de blomster-venner, som der stod;
de så på mig, som de foragted
nu mig, der havde tabt mit mod.

Og fuglene, de små, der forhen
mig mødte som en trofast ven,
nu flygted sky de for mig, hvorhen
i krattet jeg mig listed hen.

Og Birthe med det blinde øje,
tit brug hun havde jo kun ét,
betragted mig mistænksomt nøje,
som ej hun før mig havde set.

Vor træskomand, den gamle Jeppe,
på gaden, trolig ved sin dont,
sin hue ville lette næppe, –
jeg nægter ej, det gjorde ondt.

Mig syntes alting kunne vide,
hvad jeg usalig fik forbrudt,
men ej, hvad nu jeg måtte lide,
og ej, hvor dybt det var fortrudt.

End kom dog stundom fra Castale
hun med den gyldne, søde skål;
men jeg har intet mer at tale
med hende; – stumt er, ak! mit mål.

Man siger vel, den, som har nippet
af bægret og i rus har drømt,
er ej i stand til mer at slippe't,
før det til gyldne bund er tømt.

For bort fra minderne at flygte
en anden vej jeg måtte gå.
Min gode provst jeg tit besøgte –
men lod min citar urørt stå!

Om "Sidste fortællinger"

Forfatter: Christian Winther (1796-1876).
Org.udgaver:

I Naadsensaaret. Et brev, af Christian Winther. C.A. Reitzel, København 1874.

Et Vendepunkt. Fortælling af Christian Winther. C. A. Reitzels Forlag, København 1876.

Denne udgave baseret på:

I nådsensåret: Efter *Fortællinger af Christian Winther* bd. II. C. A. Reitzels Forlag, København 1891.

Et vendepunkt: Efter førsteudgaven.

Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter maleri af Laurits Andersen Ring (1854-1933): *I Havedøren. Kunstnerens Hustru* (1897).

ISBN 978-87-7628-087-1
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-307-1 (Ølstykke 2013).

© 2024 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk